

2010 balandžio 15

Nr. 7 / 343

Lietuvos
Katalikų Bažnyčios
informacijos centro
leidinys

ISSN 1392-6098

Bažnyčios žinios

Popiežius

PAMOKSLAS PER KRIZMOS ŠV. MIŠIAS	2
PAMOKSLAS PER PASKUTINĖS VAKARIENĖS ŠV. MIŠIAS	3
PAMOKSLAS PER VELYKNAKČIO ŠV. MIŠIAS	5
2010 M. VELYKŲ ŽINIA IR PALAIMINIMAS <i>URBI ET ORBI</i>	7
PASTORACINIS LAIŠKAS AIRIJOS KATALIKAMS	8

Bažnyčia Lietuvoje

Šv. Mišios už žuvusiuosius lėktuvo katastrofoje	13
Kryžiaus kelias Lietuvoje	13
Tikybės dėstymo mokyklose 20-mečio minėjimas	15
Tikybės mokytojų profesinio meistriškumo tobulinimas	19
Lietuvos krikščioniškojo gyvenimo bendruomenės suvažiavimas	20
Laisvas judėjimas Šengeno erdvėje – žalia šviesa prekybai žmonėmis	21
Lietuvos <i>Caritas</i> Haičiui iš viso surinko 66 089 Lt aukų	22
Paskaita apie liturginius indus	23

Homilijos

BAŽNYČIOS AUGIMAS IV Velykų sekmadienis (C)	25
IŠLAIKYTI TIKĖJIMĄ V Velykų sekmadienis (C)	26

Ganytojo žodis

KARDINOLO A. J. BAČKIO HOMILIJA ŠV. MIŠIOSE LENKIJOS PREZIDENTO IR JŲ LYDĖJUSIŲJŲ ŽŪTIES DIENĄ	27
---	----

Bažnyčia pasaulyje

Vatikano spaudos salės vadovas apibendrina diskusijas dėl pedofilijos skandalų	28
---	----

Benediktas XVI

Pamokslas per Krizmos šv. Mišias

2010 m. balandžio 1 d.

Bažnyčios kulto šerdis yra sakramentas. Tai reiškia, jog pirma ne mes, žmonės, ką nors darome, bet savo veikimu mums į priekį užbėga Dievas, pažvelgia į mus ir veda savęs link. Yra ir dar kai kas ypatingo: Dievas palyti mus per materialią tikrovę, per kūrinių dovanas, kurias pasitelkia padarydamas Jo susitikimo su mumis priemonėmis. Sakramentų kosmosas sudarytas iš keturių kūrinių elementų – vandens, kvietinės duonos, vyno ir alyvų aliejaus. Vanduo, kaip visos gyvybės pagrindinis elementas ir pagrindinė sąlyga, yra esminis tapimo krikščionimi per Krikštą, gimimo naujam gyvenimui ženklas. Vanduo yra gyvybės elementas apskritai ir per tai visų bendra prieiga prie naujojo gimimo kaip krikščioniui, tuo tarpu kiti trys elementai priklauso Viduržemio jūros regiono kultūrai. Taip jie kreipia į konkrečią istorinę erdvę, kurioje išsiplėtojo krikščionybė. Dievas veikė apibrėžtoje Žemės vietoje, tikrai bendravo su žmonėmis. Šie trys elementai, viena vertus, yra kūrinių dovanos, bet, kita vertus, ir pažymi Dievo ir mūsų istorijos vietą. Jie kūrinių ir istorijos sintezė – Dievo dovanos, visada susiejančios mus su tomis pasaulio vietomis, kuriose Dievas panorė su mumis bendrauti, tapti vienu iš mūsų istorijos laike.

Tarp šių trijų elementų vėl yra laipsniškumas. Duona žymi kasdienybę. Tai pagrindinė gyvybės dovana dieva iš dienos. Vynas žymi šventę, kūrinių gardumą, kuriuo ypatingu būdu gali reikštis atpirktųjų džiaugsmas. Alyvmedžio aliejus daugiareikšmis. Jis yra maistas, vaistas, teikia grožio, parengia kovai ir duoda jėgų. Aliejumi patepami karaliai ir kunigai, taigi tai kilnumo ir atsakomybės, iš Dievo kylančios jėgos ženklas. Aliejaus slėpinys glūdi mūsų varde „krikščionis“. Juk žodis „krikščionis“, kuriuo jau nuo pat iš pagonių kilusios Bažnyčios pradžios buvo vadinami Kristaus mokiniai (plg. *Apd* 11, 20 ir t.), kyla iš žodžio „Kristus“, iš graikų kalbos išvertus reiškiančio „Mesijas“, „Pateptasis“. Būti krikščionimi reiškia kilti iš Kristaus, priklausyti Kristui, Dievo Pateptajam, tam, kuriam Dievas dovanojo karalystę ir kunigystę. Tam, kurį patepė pats Dievas, – ne materialiu aliejumi, bet tuo, ką aliejus žymi: savo Šventąja Dvasia. Taigi alyvų aliejus ypatingu būdu simbolizuoja žmogaus Jėzaus perskverbtumą Šventąja Dvasia.

Didžiojo ketvirtadienio Krizmos šv. Mišių liturginio vyksmo centre yra šventieji aliejai. Katedroje vyskupo jie pašventinami visiems metams. Taip jais išreiškiama

vyskupo tarnybos laiduojama Bažnyčios vienybė ir kreipiamą į Kristų, tikrąjį, anot šventojo Petro, „mūsų sielų ganytoją ir sargą“ (*1 Pt* 2, 25). Išišaknydami Didžiajame ketvirtadienyje, jie visus liturginius metus išlaiko kaip vieningą visumą. Pagaliau jie žymi Alyvų sodą, kur Jėzus vidujai prisiemė kančią. Tačiau Alyvų sodas yra ir ta vieta, kur jis užkopė pas Tėvą, taigi atpirkimo vieta: Dievas nepaliko Jėzaus mirties naguose. Jėzus visada gyvena pas Tėvą ir kaip tik todėl yra visur esantis, visada su mumis. Šis dvigubas Alyvų kalno slėpinys visada glūdi sakramentiniame Bažnyčios aliejuje. Keturiuose sakramentuose aliejus yra mus palytinčio Dievo gerumo ženklas: per Krikštą, per Sutvirtinimą kaip Šventosios Dvasios sakramentą, įvairiose Šventimų sakramento pakopose ir galiausiai per Ligonių patepimą, kai aliejus siūlomas nelyginant Dievo vaistas, dabar laiduojantis mums jo gerumą, turintis mus sustiprinti ir paguosti, bet kartu kreipiantis nuo ligos akimirkos į galutinį pasveikimą, į prisikėlimą (plg. *Jok* 5, 14). Taip aliejus įvairiais pavidalais lydi mus visą gyvenimą nuo katechumenato ir Krikšto iki akimirkos, kai rengiamės susitikti su teisiančiu ir gelbėjančiu Dievu. Pagaliau Krizmos šv. Mišios, kuriose sakramentinis aliejaus ženklas mums pateikiamas Dievo kūrinių kalba, ypatingu būdu užkalbina mus, kunigus: jis kalba mums apie Kristų, kurį Dievas patepė karaliumi bei kunigu, – apie Jį, kuris per Kunigystės šventimus leidžia mums dalytis savo kunigyste, savo „patepimu“.

Tad dabar norėčiau pamėginti glaustai paaiškinti šio šventojo ženklo esminį ryšį su kunigiškuoju pašaukimu. Liaudies etimologijoje jau senovėje graikų kalbos žodis *elaion* – „aliejus“ sietas su žodžiu *eleos* – „pasigailėjimas“. Ir iš tiesų, pašventintasis aliejus įvairiuose sakramentuose visuomet žymi Dievo gailestingumą. Todėl patepimas kunigystei visada reiškia ir užduotį nešti žmonėms Dievo pasigailėjimą. Mūsų gyvenimo švies-tuve pasigailėjimo aliejaus niekada neturi pritrūkti. Laiku pasiimkime jo iš Viešpaties susitikdami su jo žodžiu, priimdami sakramentus, pabūdami su juo maldoje.

Per istoriją apie tvano pabaigą ir naują Dievo taiką su žmonių pasauliu skelbiantį balandį su alyvmedžio šakele taikos simboliu tapo ne tik balandis, bet ir alyvmedžio šakelė, ir pats aliejus. Pirmųjų amžių krikščionys savo mirusiųjų kapus mėgdavo puošti pergales vainiku ir alyvmedžio šakele, ramybės simboliu. Jie žinojo, kad Kristus nugalejo mirtį ir kad jų mirusieji ilsisi Kristaus ramybėje, kad jie patys yra laukiami Kristaus, pažadėjusio jiems ramybę, kurios negali suteikti pasaulis. Jie atmindavo, jog pirmutiniai Prisikėlusiojo žodžiai saviems buvo: „Ramybė jums“ (*Jn* 20, 19). Jis pats, taip sakanč, atneša alyvmedžio šakelę, atneša į pasaulį ramybę. Jis skelbia Dievo išgelbėjantį gerumą. Jis yra mūsų

ramybė. Tad krikščionys turi būti ramybės žmonės, kryžiaus slėpinį suvokiantys ir išgyvenantys kaip susitakymo slėpinį. Kristus nugali ne kalaviju, bet kryžiumi. Jis nugali įveikdamas neapykantą. Nugali savo didesnės meilės jėga. Kristaus kryžius reiškia „ne“ smurtui. Ir kaip tik per tai yra Dievo pergalės ženklas, skelbiantis naują Jėzaus kelią. Kaip kunigai esame pašaukti bendrystėje su Jėzumi Kristumi būti taikos žmonėmis, priešintis smurtui ir pasitikėti didesne meilės galia.

Nuo aliejaus simbolikos neatsiejama ir tai, kad jis stiprina kovai. Tai neprieštarauja ramybės temai, bet yra jos dalis. Kovoti krikščionims reiškė ir reiškia ne naudoti smurtą, bet būti pasirengusiems kentėti dėl gėrio, dėl Dievo. Tai reiškia, jog krikščionys kaip geri piliečiai laikosi teisės, daro tai, kas teisinga ir gera. Tai reiškia, kad jie nedaro to, kas galiojančioje teisės tvarkoje yra ne teisė, bet neteisingumas. Kankinių kova buvo jų konkretus „ne“ neteisingumui: atsisakydami dalyvauti stabų kulte, garbinti imperatorių jie atsisakė nusilenkti netiesai, garbinti žmones ir jų galią. Savuoju „ne“ netiesai ir visiems jos padariniais jie palaikė teisės ir tiesos galią, taip tarnaudami tikrajai taikai. Ir šiandien krikščionims svarbu laikytis teisės, kuri yra taikos pagrindas. Ir šiandien krikščionims svarbu nepriimti neteisingumo, pakelto į teisės rangą, pavyzdžiui, kai kalbama apie nekaltų negimusių vaikų žudymą. Kaip tik taip tarnaujame taikai ir kaip tik taip sekame Jėzumi Kristumi, apie kurį šventasis Petras sako: „Šmeižiamas jis neatsikirtinėjo, kentėdamas negrasino, bet visa pavedė teisingajam Teisėjui. Jis pats savo kūne užnešė mūsų nuodėmes ant kryžiaus, kad, numirę nuodėmėms, gyventume teisumui“ (1 Pt 2, 23 ir t.).

Bažnyčios tėvus žavėjo vienas 45 psalmės pasakymas – pasak tradicijos, tai Saliamono vestuvių psalmė, krikščionių iš naujo perskaityta kaip naujojo Saliamono Jėzaus Kristaus vestuvių su savo Bažnyčia psalmė. Ten karaliui – Kristui – sakoma: „Tu brangini, kas teisu, ir nekenti, kas nedora. Todėl Dievas, tavo Dievas, patėpė tave džiaugsmo aliejumi labiau negu tavo bendrus“ (8 eil.). Kas yra tas džiaugsmo aliejus, kuriuo buvo pateptas tikrasis karalius – Kristus? Bažnyčios tėvai neabejojo: džiaugsmo aliejus – tai pati Šventoji Dvasia, išlieta ant Jėzaus Kristaus. Šventoji Dvasia yra iš Dievo kylantis džiaugsmas. Iš Jėzaus tas džiaugsmas srūva į mus per jo Evangeliją, Gerąją Naujieną, skelbiančią, jog Dievas mus pažįsta, kad jis yra geras, jo gerumas galingesnis už visas galias, kad mes jo trokštami ir mylimi. Džiaugsmas – tai meilės vaisius. Džiaugsmo aliejus, išlietas ant Kristaus ir iš jo pasiekiantis mus, yra Šventoji Dvasia, meilės dovana, leidžianti mums džiaugtis egzistencija. Pažindami Kristų ir Kristuje tikrąjį Dievą, žinome, jog gera būti, gera būti žmogumi. Gera gyventi, nes esame mylimi, nes pati tiesa yra gera.

Ankstyvojoje Bažnyčioje pašventintasis aliejus laikytas ypatingu ženklu, žyminčiu Šventosios Dvasios, kurią mums perduoda Kristus kaip dovaną, buvimą čia ir dabar. Ji džiaugsmo aliejus. Tas džiaugsmas yra visai kas kita, negu pramoga ar išorinis linksmumas, kurio geidžia šiuolaikinė visuomenė. Pramoga tinkamu laiku – visiškai geras ir pageidautinas dalykas. Juoktis yra gera. Tačiau pramoga nėra viskas. Ji tik nedidelė mūsų gyvenimo dalis, o kur kėsinasi tapti viskuo, tampa kauke, už kurios slepiasi nevirtis ar bent abejonė, ar gyventi tikrai gera, gal geriau nebūti negu būti. Džiaugsmas, srūvantis į mus iš Kristaus, yra kitoks. Jis teikia mums linksmumo, tačiau labai gerai gali sugyventi ir su kančia. Jis teikia mums gebėjimą kentėti ir kenčiant giliai viduje likti linksmiems. Jis teikia mums gebėjimą dalytis kito kančia ir per pasirengimą vienas kitam padėti leisti apčiuopiamai suspindėti Dievo šviesai ir gerumui. Man visada sukelia minčių Apaštalų darbų pasakojimas, jog apaštalai, nuplakdinti aukščiausiojoje taryboje, džiaugėsi, „kad dėl Jėzaus vardo užsitarnavo panieką“ (Apd 5, 41). Kas myli, tas pasirengęs kentėti dėl mylimojo ir savo meilės ir kaip tik dėl to išgyvena stipresnį džiaugsmą. Kankinių džiaugsmas būdavo didesnis nei jiems keliamos kančios. Tas džiaugsmas galiausiai nugalejo ir Kristui atvėrė istorijos vartus. Būdami kunigai esame, pasak šventojo Pauliaus, „jūsų džiaugsmo talkininkai“ (2 Kor 1, 24). Per alyvmedžio vaisių, pašventintąjį aliejų, mus palyti Kūrėjo gerumas, Atpirkėjo meilė. Todėl melskime, kad Jo džiaugsmas mus vis giliau perskverbų ir mes jį iš naujo gebėtume nešti į pasaulį, kuriam taip reikia iš tiesos kylančio džiaugsmo. Amen.

Pamokslas per Paskutinės vakarienės šv. Mišias

2010 m. balandžio 1 d.

Šventasis Jonas savo Evangelijoje jam būdinga maniera išsamiau negu kiti trys evangelistai perteikia Jėzaus atsisveikinimo kalbas, atrodančias kaip jo testamentas ir jo žinios pačios esmės santrauka. Prieš atsisveikinimo kalbas mazgojamos kojos – šiuo nusižeminimo gestu apibendrinamas Jėzaus atperkamas tarnavimas apvalymo reikalingai žmonijai. Pabaigoje Jėzaus žodžiai virsta malda, jo kunigiška malda, kurios foną egzegetai išvelgė žydų susitaikinimo šventėje. Tai, kas toje šventėje ir jos apeigose turima galvoje, būtent pasaulio apvalymas, jo sutaikinimas su Dievu, įvykdoma Jėzaus meldimosi aktu, kuriuo sykiu užbėgama į priekį kančiai, ji paverčiama malda. Taip kunigiškojoje maldoje savitai išryškėja nuolatinis Didžiojo ketvirtadienio slėpinys – Jėzaus

Kristaus kunigystė ir jos tąsa – apaštalu išventinimas, mokinių įtraukimas į Viešpaties kunigystę. Iš šio neišsemiamo teksto šią valandą norėčiau atrinkti tris pasakymus, galinčius mus giliau įvesdinti į Didžiojo ketvirtadienio slėpinį.

Iš pradžių sakiny: „O amžinasis gyvenimas – tai pažinti tave, vienintelį tikrąjį Dievą, ir tavo siųstąjį Jėzų – Mesiją“ (17, 3). Kiekvienas žmogus trokšta gyventi. Trokšta tikro, pilnatviško gyvenimo, kuris apsimokėtų, būtų kupinas džiaugsmo. Su gyvenimo troškimu susijęs priešinimasis mirčiai, kuri vis dėlto neišvengiama. Jėzus, kalbėdamas apie amžinąjį gyvenimą, galvoje turi tikrą, autentišką gyvenimą, kurį verta gyventi. Jis galvoje turi ne tiesiog pomirtinį gyvenimą, bet autentišką gyvenimą – gyvenimą, kuris perdėm yra gyvenimas ir todėl nepavaldu mirčiai, bet gali, maža to, privalo prasidėti jau šiame pasaulyje: tik dabar išmokstant iš tikrųjų gyventi, išmokstant gyvenimo, kurio negali atimti mirtis, amžinybės pažadas tampa prasmingas. Bet kaip tai vyksta? Kas yra tas tikrai amžinasis gyvenimas, kuriam mirtis nieko neįstengia padaryti? Jėzaus atsakymą girdejome: tikrasis gyvenimas – tai pažinti tave, Dievą, ir tavo siųstąjį Jėzų Kristų. Mūsų nuostabai pasakoma, jog gyvenimas yra pažinimas. Pirmiausia tai reiškia: gyvenimas yra santykis. Nė vienas neturi gyvenimo pats iš savęs ir tik sau. Turime jį iš kito, palaikydami santykį su kitu. Jei tas santykis yra santykis tiesoje ir meilėje, davimas ir gavimas, tai jis gyvenimui suteikia pilnatvę, daro jį gražų. Tačiau mirtis santykį gali skausmingai suardyti, privirsti gyvenimu suabejoti. Tik santykis su tuo, kuris pats yra gyvenimas, gali mano gyvenimą išlaikyti mirties vandens paviršiuje, mane gyvą pravesti pro mirtį. Jau graikų filosofijoje būta minčių, jog žmogus galįs atrasti amžinąjį gyvenimą tik laikydamasis to, kas nesugriaunama, – tiesos, kuri amžina. Jis turįs tartum pripildyti save tiesos, kad savyje turėtų amžinybės medžiagos. Tačiau tik jei tiesa yra asmuo, ji gali mane pervesti pro mirties naktį. Tvirtai laikomės Dievo – Jėzaus Kristaus, Prisikėlusiojo. Tada esame nešami to, kuris pats yra gyvenimas. Turėdami tokį santykį, pragyvename ir mirtį, nes tas, kuris yra gyvenimas, mūsų neapleidžia.

Tačiau grįžkime prie Jėzaus žodžių: amžinasis gyvenimas – tai pažinti tave ir tavo siųstąjį. Dievo pažinimas tampa amžinuoju gyvenimu. Žinoma, pažinimas čia reiškia daugiau negu vien išorinį žinojimą, kaip, pavyzdžiui, žinome, kada garsus žmogus mirė ir kada jis ką nors išrado. Pažinti Šventojo Rašto prasme yra vidujai tapti viena su kitu. Pažinti Dievą, Kristų visada reiškia ir jį mylėti, tapti viena su juo per pažinimą ir meilę. Vadinasi, mūsų gyvenimas tada tampa tikruoju, autentiškuoju ir per tai sykiu amžinuoju, kai pažįstame tą, kuris yra visos būties ir viso gyvenimo šaltinis. Tada

Jėzaus žodžiai virsta kvietimu mums: tapkime Jėzaus draugais, stenkimės jį vis labiau pažinti. Gyvenkime dialogu su juo. Išmokime iš jo teisingo gyvenimo, tapkime jo liudytojais. Tada pasidarysime mylinčiais ir elgsimės deramai. Tada tikrai gyvensime.

Dukart per kunigiškąją maldą Jėzus prabyla apie Dievo vardo apreiškimą. „Aš apreiškiau tavo vardą žmonėms“ (6 eil.). „Aš pagarsinau tavo vardą ir dar garsinsiu, kad meilė, kuria mane pamilai, būtų juose ir aš būčiau juose“ (26 eil.). Viešpats taip užsimena apie degantį krūmą, iš kurio Dievas, Mozės prašomas, apreiškė savo vardą. Tad Jėzus nori pasakyti, jog jis atbaigia tai, kas buvo pradėta degančiu krūmu. Kad Dievas, leidęs save pažinti Mozei, dabar iki galo save apreiškia. Ir kad jis šitaip sutaikina: kad meilė, kuria Dievas myli savo Sūnų Trejybės slėpinyje, į dieviškąją meilės apytaką dabar įtraukia ir žmogų. Tačiau ką tiksliau reiškia, kad apreiškimas iš krūmo atbaigiamas, visiškai pasiekia tikslą? Vyksmo prie Horebo kalno esmė nebuvo slėpingas vardas, kurį Dievas Mozei, taip sakant, įdavė kaip atpažinimo ženklą kelyje. Pasakyti savo vardą reiškia užmegzti santykį su kitu. Taigi vardo apreiškimas reiškia, kad Dievas, kuris yra begalinis ir subsistuoja savyje, įžengia į žmonių santykių sąrangą. Kad jis tartum išsina iš savęs ir tampa vienu iš mūsų, esančiu tarp mūsų ir mums. Todėl Dievo vardas Izraelyje buvo suvokiamas ne tik kaip paslapties gaubiamas žodis, bet ir kaip Dievo buvimo su mumis faktas. Pasak Šventojo Rašto, šventykla yra vieta, kurioje gyvena Dievo vardas. Dievas neišspraudžiamas į kokią nors žemišką erdvę, jis lieka begalinis virš pasaulio. Tačiau šventykloje jis yra mums kaip tas, kurį galime pašaukti, kuris nori būti su mumis. Toks Dievo buvimas su savo tauta atbaigiamas Sūnaus įsikūnijimu. Įsikūnijimu tikrai atbaigiama tai, kas pradėta degančiu krūmu: Dievas kaip žmogus yra mums artimas ir jį galime pašaukti. Jis yra vienas iš mūsų ir sykiu amžinasis ir begalinis Dievas. Jo meilė, taip sakant, išžengia iš savęs ir įžengia į mus. Eucharistijos slėpinys, Dievo buvimas čia ir dabar duonos ir vyno pavidalais, yra išoriškiausia ir didžiausia šio Dievo naujojo buvimo su mumis koncentracija. „Tikrai, tu esi pasislėpęs Dievas, Izraelio Dieve“, – meldėsi Izaijas (45, 15). Tai tiesa. Tačiau sykiu galime pasakyti: tikrai, tu esi artimas Dievas, tu esi Dievas su mumis. Tu apreiškei mums savo slėpinį ir parodei savo veidą. Tu pats save apreiškei ir atidavei save į mūsų rankas... Šią valandą mus turėtų pagauti džiaugsmas ir dėkingumas, kad jis save parodė. Kad jis, begalinis ir mūsų protui nesuvokiamas, yra artimas ir mylintis Dievas, kurį galime pažinti ir mylėti.

Žnomiausias kunigiškosios maldos prašymas yra maldavimas, kad mokiniai, dabartiniai ir būsimi, būtų viena. Viešpats sako: „Ne tik už juos – t. y. Paskutinės vakariinės menėje susirinkusius mokinius – aš meldžiu, bet ir

už tuos, kurie per jų žodį mane įtikės: kad jie būtų viena! Kaip tu, Tėve, manyje ir aš tavyje, tegul ir jie bus viena mummyse, kad pasaulis įtikėtų, jog tu esi mane siuntęs“ (20 eil., plg. 11 ir 23 eil.). Ko tiksliai čia prašo Viešpats? Pirmiausia: jis meldžiasi už dabarties ir visų būsimų laikų mokinius. Jis žvelgia į būsimos istorijos platybes. Jis mato pavojus ir patiki šią bendruomenę Tėvui. Jis meldžia iš Tėvo Bažnyčios ir jos vienybės. Sakyta, jog Jono evangelijoje Bažnyčia neminima – tiesa, žodžio *ecclesia* ten nepasitaiko, – tačiau čia ji išnyra su savo esminėmis savybėmis – kaip bendruomenė mokinių, per apaštališką žodį tikinčių į Jėzų Kristų ir taip tampančių tarpusavyje viena. Jėzus meldžia, kad Bažnyčia būtų viena ir apaštališka. Tad ši malda iš tikrųjų yra Bažnyčią steigiantysis aktas. Viešpats meldžia Bažnyčios iš Tėvo. Ji randasi iš Jėzaus maldos ir per skelbimą apaštališką, darančią Dievo vardą žinomą ir vedančią žmones į meilės bendrystę su Dievu. Tad Jėzus prašo, kad mokinių skelbimas vyktų visais laikais, kad jis burtų žmones, iš to skelbimo pažįstančius Dievą ir jo siųstąjį Sūnų Jėzų Kristų. Jis prašo, kad žmonės būtų vedami į tikėjimą ir per tikėjimą į meilę. Jis prašo Tėvo, kad šie tikintieji būtų „mummyse“ (21 eil.). Vadinasi, kad jie gyventų vidinėje bendrystėje su Dievu ir Jėzumi Kristumi ir iš šio vidinio buvimo bendrystėje su Dievu gimtų regima vienybė. Dukart Viešpats pakartoja, kad ši vienybė turi paskatinti pasaulį įtikėti Kristaus misija. Taigi turi egzistuoti vienybė, kurią būtų galima matyti. Vienybė, taip pranokstanti įprastines žmonių galimybes, kad pasauliui taptų ženklas ir paliudytų Kristaus misiją. Jėzaus malda laiduoja, jog apaštališką skelbimą istorijoje niekada nenutylės, kad jis visada žadins tikėjimą ir burs žmones į vienybę – į vienybę, liudijančią Jėzaus Kristaus misiją. Tačiau ši malda reikalauja ir iš mūsų nuolatinio sąžinės tyrimo. Šią valandą Viešpats mūsų klausia: ar per tikėjimą gyveni bendrystėje su manimi ir todėl bendrystėje su Dievu? O gal gyveni tik sau ir toli nuo tikėjimo? Ar nesi kaltas dėl susiskaldymo, aptemdančio mano misiją pasaulyje, užkertančio žmonėms kelią į Dievo meilę? Nuo istorinės Jėzaus kančios neatsiejama ir jo per istoriją nusitęsiančios kančios dalimi lieka tai, kad jis viską, kas vienybei gresia ir ją griaua, išvelgė ir tebemato. Žvelgdami į Viešpaties kančią turime pajauti Jėzaus skausmą dėl to, kad stojame skersai jo maldai, kad priešinamės jo meilei, kad kliudome vienybei, turinčiai liudyti pasauliui jo misiją.

Šią valandą, kai Viešpats švenčiausiojoje Eucharistijoje dovanoja pats save, savo Kūną ir Kraują, atiduoda save į mūsų rankas ir širdis, leiskimės būti palytėti jo maldos. Išrinkime į jo maldą ir prašykime: taip, Viešpatie, dovanok mums tikėjimą į tave, kuris esi viena su Tėvu Šventojoje Dvasioje. Leisk gyventi tavo meilėje ir taip tapti su tavimi viena, kaip tu esi viena su Tėvu, kad pasaulis įtikėtų. Amen.

Pamokslas per Velyknakčio šv. Mišias

2010 m. balandžio 3 d.

Senoje žydų legendoje iš apokrifinės knygos „Adomo ir Ievos gyvenimas“ pasakojama, kad Adomas, mirtinai susirgęs, išsiuntė savo sūnų Setą kartu su Ieva į Rojaus sritį parnešti gailėstingumo aliejaus, kad būtų juo pateptas ir pagygtų. Po abiejų gyvybės medžio ieškotojų visų maldų ir verksmų jiems pasirodo arkangelas Mykolas ir praneša, jog aliejaus nuo gailėstingumo medžio jie negausią ir Adomas turėsias mirti. Skaitytojai krikščionys prie šios arkangelo kalbos pridūrė paguodos žodį. Angelas sakęs: po 5500 metų ateisias meilės kupinas karalius Kristus, Dievo Sūnus, ir savo gailėstingumo aliejumi patepsias visus, kurie jį myli. „Gailėstingumo aliejaus per amžių amžius turės visi, kurie bus atgimę iš vandens ir Šventosios Dvasios. Tada meilės kupinas Dievo Sūnus, Kristus, nužengs į žemę ir nuves tavo tėvą į Rojų, prie gailėstingumo medžio.“ Šioje legendoje išryškėja visas žmogaus liūdesys dėl mums užkrautos ligos, skausmo ir mirties dalios. Aikštėn iškyla žmogaus priešinimasis mirčiai: kažkur, vis tikėdavosi žmonės, turi būti žolelė nuo mirties. Kada nors turįs atsirasti vaistas ne tik nuo vienos ar kitos ligos, bet ir nuo tikrosios fatalinės lemties – mirties. Juk turi būti nemirtingumo vaistas. Žmonės šiandien kaip tik ir ieško šios žolelės. Šiandienė medicina, tiesa, stengiasi panaikinti ne mirtį, bet kuo daugiau jos priežasčių, kuo labiau ją atitolinti ir kuo ilgiau pratęsti gyvenimą. Tačiau pagalvokime, kas būtų, jei pavyktų mirtį jei ne panaikinti, tai bent neribotam laikui atidėti, pasiekti kelių šimtų metų amžių? Ar tai būtų gerai? Žmonija persėtų, jaunimui nebeliktų vietos. Gebėjimas sukurti naują išnyktų, o begalinis gyvenimas būtų ne rojus, bet veikiau prakeikimas. Tikroji žolelė nuo mirties turi būti kitokia. Ji turėtų ne tiesiog be galo prailginti šį dabartinį gyvenimą. Ji turėtų mūsų gyvenimą perkeisti iš vidaus, sukurti mummyse naują gyvenimą, kuris tikrai būtų amžinas: turėtų mus perkeisti taip, kad gyvenimas su mirtimi ne pasibaigtų, bet iš tikrųjų pilnatviškai prasidėtų. Krikščioniškosios žinios, Jėzaus Kristaus Evangelijos, jaudinanti naujybė buvo ir yra tai, kas mums sakoma: taip, ta žolelė nuo mirties, tas tikrasis nemirtingumo vaistas egzistuoja. Jis surastas. Jis prieinamas. Tas vaistas mums dovanojamas per Krikštą. Mummyse prasideda naujas gyvenimas, brandinamas tikėjimo ir senojo gyvenimo mirties ne panaikinamas, bet tik iki galo iškeliamas į šviesą.

Į tai daug kas atsakytų: tą naujieną girdžiu, tačiau man trūksta tikėjimo. O ir tas, kuris tiki, paklaus: ar tikrai taip? Kaip tai įsivaizduoti? Kaip tas senasis gyvenimas

perdirbamas, kad jame atsiranda naujasis, mirties nepažįstantis gyvenimas? Vienas senas žydu raštas mums vėl gali padėti įsivaizduoti slėpinągą vyksmą, prasidedantį mumyse sulig Krikštu. Ten pasakojama, kaip protėvis Henochas buvo paimtas prie Dievo sosto. Bet jis išsigando šlovingų angeliškųjų galybių ir iš žmogiško silpnumo neįstengė pažvelgti į Dievo veidą. Henocho knygoje sakoma: „Tada Dievas tarė Mykolui: *Paimk Henochą ir nuvilk jam žemiškus drabužius. Patepk jį švelniu aliejumi ir aprenk šlovės apdaru!* Ir Mykolas nurengė nuo manęs drabužius ir patepė švelniu aliejumi, ir šitas aliejus buvo daugiau negu spindinti šviesa... Jo spindesys priminė saulės spindulius. Kai į save pažiūrėjau, buvau kaip vienas iš šlovingųjų“ (Ph. Rech. *Inbild des Kosmos*, II 524).

Pasak krikščioniškojo tikėjimo, būtent per Krikštą mes esame aprengiami nauju Dievo apdaru. Žinoma, šis aprengimas trunka visą gyvenimą. Kas vyksta per Krikštą, yra pradžia proceso, aprėpiančio visą mūsų gyvenimą – padarančio mus tinkamus amžinybei, idant švytinčiais Jėzaus Kristaus drabužiais galėtume stoti prieš Dievo veidą ir su juo amžinai gyventi.

Krikšto apeigose yra du elementai, kuriais tas vyksmas išreiškiamas ir tampa regimas kaip reikalavimas mūsų tolesniam gyvenimui. Pirmiausia tai išsižadėjimo ir pasižadėjimo vyksmas. Ankstyvojoje Bažnyčioje krikštijamasis atsisukdavo į vakarus, tamsos, saulėlydžio, mirties ir todėl nuodėmės karalijos simbolį. Krikštijamasis pasisukęs ta kryptimi tris kartus ištaria „ne“ – velniui, jo vilionėms (*pompa*) ir nuodėmei. Keistu žodžiu *pompa*, t. y. velnio puošnybe, žymėtas antikinio dievų kulto ir antikinio teatro, kuriame mėgautasi, kaip laukiniai žvėrys drasko gyvus žmones, spindesys. Tad šitaip buvo išsižadama tam tikro pobūdžio kultūros, prikaustančios žmogų prie valdžios garbinimo, geismų pasaulio, melo, žiaurumo. Tai būdavo išlaisvinimas iš primetamos gyvenimo formos, besisiūliusios kaip pramoga ir kartu skatinusios griauti tai, kas žmoguje geriausia. Tas išsižadėjimas – ne taip dramatiškai – ir šiandien yra esminė Krikšto dalis. Juo nusivelkame „senuosius drabužius“, su kuriais negalime stovėti priešais Dievą. Tiksliau sakant: pradedame juos nusivilkinėti. Mat tas išsižadėjimas yra pasižadėjimas, kurio metu paduodame ranką Kristui, kad jis mus vestų ir aprengtų. Kokius „drabužius“ nusimetame, ką pažadame, paaiškėja skaitant Laiško galatams penktąjį skyrių, kur šventasis Paulius kalba apie „kūno darbus“. Pasak Pauliaus, tai „ištvirkavimas, netyrumas, gašlavimas, stabmeldystė, burtininkavimas, priešiškumas, nesantaika, pavyduliavimas, piktumai, vaidai, nesutarimai, susiskaldymai, pavydai, girtavimai, apsirijimai ir panašūs

dalykai“ (*Gal 5, 19* ir t.). Šiuos apdarus nusivelkame, tai mirties apdarai.

Tada ankstyvojoje Bažnyčioje krikštijamasis atsisukdavo į rytus – šviesos, iš naujo patekančios istorijos saulės, Kristaus simbolį. Krikštijamasis pakreipia savo gyvenimą nauja linkme – tikėjimo į trejybiską Dievą, kuriam save atiduoda, linkme. Tad Dievas pats aprengia mus šviesos apdaru, gyvenimo apdaru. Paulius šiuos naujus apdarus vadina „Dvasios vaisiais“ ir nusako juos šiais žodžiais: „meilė, džiaugsmas, taika, kantrybė, malonumas, gerumas, ištikimybė, romumas, susivaldymas“ (*Gal 22* ir t.).

Ankstyvojoje Bažnyčioje krikštijamasis tada būdavo iš tikrųjų nurengiamas. Jis įlipdavo į krikšto šulinį ir būdavo tris kartus panardinamas – mirties simbolis, kuriuo išreiškiamas visas šio nurengimo ir perrengimo radikalumas. Krikštijamasis ir taip mirčiai nuskirtą gyvenimą atiduoda mirčiai su Kristumi ir leidžiasi jo traukiamas ir ištraukiamas į naują gyvenimą, kuris jį perkeičia amžinybei. Paskui, išlipę iš krikšto vandens, ką tik pakrikštytieji būdavo aprengiami baltu drabužiu, Dievo šviesos drabužiu ir kaip naujo gyvenimo paties Dievo įžiebtoje šviesoje ženklą gaudavo degančią žvakę. Jie žinodavo, jog gavo nemirtingumo vaistą, pilnatvišką pavidalą įgyjantį priimant šventąją Eucharistiją. Joje priimame prisikėlusio Viešpaties kūną ir esame patys įtraukiami į tą kūną taip, kad jau tvirtai laikomės už to, kuris mirtį nugalejo ir mus per mirtį perneša.

Amžių tėkmėje simboliai tapo taupesni, tačiau pagrindinis krikšto vyksmas nepakito. Krikštas nėra tik nuprausimas ir jau tikrai ne sudėtingas priėmimas į naują draugiją. Tai mirtis ir prisikėlimas, atgimimas naujam gyvenimui.

Taip, žolelė nuo mirties egzistuoja. Kristus yra vėl priėmiamu tapęs gyvybės medis. Jei jo laikomės, gyvename. Šią Prisikėlimo naktį iš visos širdies giedosime *Aleliuja*, džiaugsmo giesmę, kuriai nereikia žodžių. Todėl Paulius sako filipiečiams: „Visuomet džiaukitės Viešpatyje! Ir vėl kartoju: džiaukitės!“ (*Fil 4, 4*). Džiaugtis neįmanoma įsakyti. Džiaugsmą galima tik dovanoti. Prisikėlęs Viešpats dovanoja mums džiaugsmą – tikrąjį gyvenimą. Visada esame saugūs meilėje to, kuriam danguje ir žemėje duota visa valdžia (plg. *Mt 28, 18*). Tad, būdami tikri, jog būsime išgirsti, Bažnyčios atnašų malda šią naktį prašykime: „Priimk, Viešpatie, savo tikinčiųjų atnašas ir maldas, kad Velykų slėpinyje prasidėjusi šventoji Auka mums duotų jėgų pasiekti laimę amžinybėje.“ Amen.

2010 m. Velykų žinia ir palaiminimas *Urbi et orbi*

Cantemus Domino: glorioso enim magnificatus est.
„Viešpačiui giedokim, nes jo šlovė didinga.“

Brangūs broliai ir seserys!

Šiais liturgijos žodžiais, kuriais nuaidi senas hebrajų himnas po perėjimo per Raudonąją jūrą, perduodu jums Velykų žinią. Išėjimo knygoje pasakojama (plg. 15, 19–21), kad, izraelitams kirtus jūrą sausa žeme ir pamatčius, kaip vandenyje žuvo egiptiečiai, Mirjama – Mozės ir Aarono sesuo – ir kitos moterys šokdamos užtraukė šią džiaugsmo giesmę: „Giedokite Viešpačiui, nes jis šlovingai nugalėjo – nugramzdino į jūrą žirgą ir vežėją.“ Viso pasaulio krikščionys kartoja šią giesmę Velyknaktį, o ypatinga malda paaiškinama, ką ji reiškia: „Dieve, senovėje padaryti stebuklai ir šiandien kartojasi! Kaip kadaise vieną išrinktąją tautą išgelbėjai nuo persekiojančių priešų, taip dabar visas tautas Krikšto vandeniui vaduoji iš piktosios dvasios žabangų. Duok tad viso pasaulio žmonėms tikėjimu tapti Abraomo palikuonimis ir paveldėti Izraelio tautos garbingumą.“

Evangelija mums apreiškė senųjų įvaizdžių išpildymą: savo mirtimi ir prisikėlimu Jėzus Kristus išlaisvino žmogų iš nuodėmės gilios vergovės ir atvėrė jam kelią į Pažadėtąją žemę, Dievo karalystę, visuotinę teisingumą, meilės ir taikos karalystę. Tas „išėjimas“ pirmiausia įvyksta pačiame žmoguje ir yra naujas gimimas Šventojoje Dvasioje, veikiant Krikštui, Kristaus dovanotam mums Velykų slėpinyje. Senasis žmogus užleidžia vietą naujam; senasis gyvenimas paliekamas už nugaros ir galima žengti į naująjį (plg. *Rom 6, 4*). Tačiau dvasinis „išėjimas“ yra pradžia visa apimančio išlaisvinimo, gebančio atnaujinti visus matmenis – žmogiškąjį, asmeninį ir socialinį.

Taip, broliai ir seserys, Velykos yra tikrasis žmonių išganymas! Jei Kristus – Dievo Avinėlis – nebūtų praliejęs savo kraujo, neturėtume jokios vilties, mūsų ir viso pasaulio neišvengiamai lauktų mirtis. Tačiau Velykos šią tendenciją apgręžė: Kristaus prisikėlimas yra naujas kūrinys, tartum įskiepis, leidžiantis atgyti visam augalui. Tai vyksmas, visiškai pakeitęs istorijos kryptį, kartą visiems laikams nusvėręs gėrio, gyvenimo, atleidimo naudai. Esame laisvi, esame išgelbėti! Štai priežastis, dėl kurios nuoširdžiausiai džiūgaujame: „Viešpačiui giedokime, nes jo šlovė didinga.“

Išnirusi iš krikšto vandens, krikščionių tauta siunčiama į visą pasaulį šį išganymą liudyti ir visiems nešti

Velykų vaisių – naują gyvenimą, išlaisvintą iš nuodėmės ir atgavusį savo pradinį grožį, gerumą ir tiesą. Per du tūkstančius metų krikščionys – ypač šventieji – nenutrūkstantai darė istoriją vaisingą gyva Velykų patirtimi. Bažnyčia yra Išėjimo tauta, nes nuolatos gyvena Velykų slėpiniu ir visada bei visur skleidžia jo atnaujinančią jėgą. Mūsų dienų žmonijai irgi reikia „išėjimo“, ne paviršutiniškų patobulinimų, bet dvasinio ir moralinio atsivertimo. Norint iškopti iš krizės, kuri yra didelė ir reikalauja esmingų pokyčių, pradedant žmonių sąžine, žmonijai reikia Evangelijos išganymo.

Viešpaties Jėzaus prašau, kad Artimuosiuose Rytuose ir pirmiausia jo mirtimi ir prisikėlimu pašventintoje šalyje tautos tikrai ir galutinai „išeitų“ iš karo bei smurto į taiką ir santarvę. Krikščionių bendruomenėms, pirmiausia Irake išgyvenančioms išbandymus ir kančias, Prisikėlusysis vėl teskiria savo paguodos kupinus ir padrašinančius žodžius, kuriuos ištarė apaštalams Paskutinės vakarienės menėje: „Ramybė jums!“ (*Jn 20, 21*).

Lotynų Amerikos ir Karibų regiono šalims, kuriose dėl prekybos narkotikais grėsmingai didėja nusikalstamumas, Velykos tereškia taikaus sugyvenimo ir pagarbos bendrajam gėriui pergalę. Mylima Haičio tauta, nuniokota baisios žemės drebėjimo tragedijos, „teišeina“ iš sielvarto ir nevilties į naują viltį, palaikomą tarptautinio solidarumo. Mylimi Čilės piliečiai, prislėgti kitos didelės katastrofos, palaikomi tikėjimo atkakliai tesiiama atstatymo darbu.

Prisikėlusiojo Jėzaus galia tesibaigia Afrikoje sugriovimus bei kančias tebenešantys konfliktai ir testoja taika bei susitaikymas, galintys laiduoti plėtrą. Viešpačiui ypač patikiu Demokratinės Kongo Respublikos, Gvinėjos ir Nigerijos ateitį.

Prisikėlusysis tepalaiko krikščionis, kurie, kaip Pakistane, dėl tikėjimo persekiojami ir net netenka gyvybės. Tesuteikia jis terorizmo ir socialinių ar religinių diskriminacijų kamuojamoms šalims jėgos pasukti dialogo ir taikaus sugyvenimo keliu. Visų tautų atsakingiesiems Kristaus Velykų šventė, jo prisikėlimas, tesuteikia šviesos ir jėgų pagaliau pertvarkyti ekonominę ir finansinę veiklą remiantis tiesos, teisingumo ir broliškos pagalbos kriterijais. Kristaus prisikėlimo išganomoji jėga tesustiprina visą žmoniją, kad ji įveiktų plintančios „mirties kultūros“ daugialypes ir tragiškas apraiškas, idant galėtų statydinti meilės ir tiesos ateitį, kur būtų gerbiama ir priimama kiekviena žmogaus gyvybė.

Brangūs broliai ir seserys! Velykos neveikia kaip kokia nors magija. Kaip hebrajai anapus Raudonosios jūros atrado dykumą, taip ir Bažnyčia po Prisikėlimo nuolat

atranda istoriją su jos džiaugsmiais ir viltimis, kančiomis ir baimėmis. Ir vis dėlto ta istorija pasikeitė, yra ženklina naujosios ir amžinosios Sandoros, yra tikrai atvira ateičiai. Todėl, būdami išgelbėti vilčiai, tęskime savo piligriminę kelionę, širdyje traukdami seną ir visada naują giesmę: „Viešpačiui giedokime, nes jo šlovė didinga.“

Benediktas XVI

Pastoracinis laiškas Airijos katalikams

1. Brangūs Bažnyčios Airijoje broliai ir seserys! Labai susirūpinęs rašau jums kaip visuotinės Bažnyčios ganytojas. Kaip ir jus, mane giliai sutrikdė pasirodžiusi informacija apie Bažnyčios Airijoje narių, pirmiausia kunigų ir pašvęstųjų asmenų, seksualinį piktnaudžiavimą vaikais ir lengvai pažeidžiamais jaunuoliais. Galiu tik dalytis nepasitenkinimu ir išdavystės jausmu, kuriuos daugelis iš jūsų patyrėte sužinoję apie šiuos nuodėmingus bei nusikalstamus veiksmus ir bažnytinės valdžios Airijoje elgseną to atžvilgiu.

Kaip žinote, neseniai pakviečiau airių vyskupus į Romą, kad paaiškintų, kaip jie tvarkė šiuos dalykus, ir nurodytų, kokių priemonių ėmėsi atsiliepdami į tokią rimtą situaciją. Kartu su aukštesniaisiais Romos kurijos tarnautojais išklausiu, ką jie norėjo pasakyti, ir kaip grupė, ir individualiai, pateikdami padarytų klaidų ir išmoktų pamokų analizę ir apibūdindami dabar veikiančias programas ir galiojančias taisykles. Mūsų diskusijos buvo atviros ir konstruktyvios. Esu tikras, jog galiausiai vyskupai dabar geriau gebės atitaisyti praeities neteisybes ir platesniu mastu imsis spręsti su nepilnamečių seksualiniu piktnaudžiavimu susijusias problemas pagal teisingumo reikalavimus ir Evangelijos mokymą.

2. Turėdamas prieš akis nusižengimų sunkumą ir dažnai netinkamą bažnytinės valdžios jūsų šalyje atsaką į juos, savo ruožtu nutariau parašyti šį pastoracinį laišką, trokšdamas išreikšti savo artumą jums ir pasiūlyti gydymo, atsinaujinimo ir atitaisymo kelią.

Daugelis jūsų šalyje nurodė, tikra tiesa, kad seksualinio piktnaudžiavimo vaikais problema neapsiriboja nei vien Airija, nei vien Bažnyčia. Vis dėlto dabar jūsų laukia užduotis drąsiai ir ryžtingai imtis seksualinio piktnaudžiavimo problemos Airijos katalikų bendruomenėje. Niekas nesitiki šią skausmingą situaciją išspręsti greitai. Pasiiekta realios pažangos, tačiau dar daug reikia nuveikti. Būtina ištvermė ir malda, lydima didžiulio pasitikėjimo gydomąja Dievo malonės jėga.

Sykiu turiu pareikšti savo įsitikinimą, jog Bažnyčia Airijoje, norėdama atsigaivinti nuo šios skausmingos žaizdos, pirma turėtų Viešpaties ir kitų akivaizdoje pripažinti rimtas nuodėmes, padarytas negalinčių apsiginti vaikų atžvilgiu. Toks pripažinimas, lydintas nuoširdaus liūdesio dėl šiems aukoms bei jų šeimoms padarytos žalos, turėtų vesti prie koordinuotų pastangų laiduoti vaikų apsaugą nuo panašių nusikaltimų ateityje.

Imdamiesi šios valandos iššūkių, prisiminkite „uolą, iš kurios buvote iškirsti“ (Iz 51, 1). Apmąstykite dosnų, dažnai didvyrišką indėlį, kuriuo praėjusios airių vyrų ir moterų kartos prisidėjo prie Bažnyčios ir visos žmonijos, ir leiskite, kad tai jus paskatintų sąžiningai save ištirti ir parengti rimtą bažnytinio ir individualaus atsinaujinimo programą. Meldžiuosi, jog daugybės šventųjų užtariama ir atgailos nuplauta Bažnyčia Airijoje įveiktų šią krizę ir dar kartą taptų įtikinama tiesos ir visagalio Dievo gerumo, apreikšto jo Sūnuje Jėzuje Kristuje, liudytoja.

3. Istorijos tėkmėje Airijos katalikai buvo didžiulė gėrio jėga savo šalyje ir užsienyje. Keltų vienuoliai, kaip antai šventasis Kolumbanas, skleidė Evangeliją Vakarų Europoje ir padėjo viduramžių vienuoliškosios kultūros pamatus. Iš krikščionių tikėjimo radęsi šventumo, meilės ir transcendentinės išminties idealai reiškėsi bažnyčių bei vienuolynų statyba, mokyklų, bibliotekų ir ligoninių steigimu – visa tai padėjo stiprinti dvasinę Europos tapatybę. Tie airių vienuoliai jėgų ir įkvėpimo sėmėsi iš Bažnyčios gimtajame krašte tvirto tikėjimo, stiprios vadovybės ir tiesios moralės.

Nuo XVI a. katalikai Airijoje ištverė ilgą persekiojimo laikotarpį, per kurį pavojingomis ir sunkiomis sąlygomis stengėsi išlaikyti tikėjimo liepsną gyvą. Šventasis Oliveris Planketas, Armos arkivyskupas kankinys, yra garsiausias pavyzdys iš gausybės drąsių Airijos sūnų ir dukterų, panorusių paaukoti savo gyvybę dėl ištikimybės Evangelijai. Po katalikų emancipacijos Bažnyčia tapo laisva augti vėl. Šeimos ir gausybė pavienių žmonių, išlaikiusių tikėjimą išbandymų laikais, tapo didžiulio airių katalikybės atgimimo XIX a. katalizatoriumi. Bažnyčia rūpinosi švietimu, pirmiausia neturtingųjų, ir tai daug davė airių visuomenei. Vienas naujų katalikiškųjų mokyklų vaisių buvo pašaukimų gausa: ištisos misionieriauti pasirengusių kunigų, seserų ir brolių kartos, palikusios tėvynę, pasklido tarnauti po visus žemynus, pirmiausia angliškai kalbančiame pasaulyje. Jų buvo ne tik daug, jie išsiskyrė ir savo tikėjimo jėga bei pastoracinio įsipareigojimo pastovumu. Daugybė vyskupijų, ypač Afrikoje, Amerikoje ir Australijoje, gavo naudos iš airių kunigų ir pašvęstųjų asmenų, skelbusių Evangeliją ir steigusių parapijas, mokyklas ir universitetus, klinika ir ligonines, kur teiktos paslaugos tiek katalikams,

ties visai bendruomenei ir ypatingas dėmesys skirtas vargšų poreikiams.

Kone kiekvienoje Airijos šeimoje buvo kas nors – sūnus ar duktė, teta ar dėdė, – kas paskyrė savo gyvenimą Bažnyčiai. Airių šeimos pagrįstai gerbia ir atmena mylimuosius, kurie paaugojo savo gyvenimą Kristui, dalydamiesi tikėjimo dovana su kitais ir tą tikėjimą įgyvendindami meilės kupinu tarnavimu Dievui ir artimui.

4. Tačiau pastaraisiais dešimtmečiais Bažnyčiai jūsų šalyje teko susidurti su naujais ir rimtais iššūkiais tikėjimui, kylančiais iš Airijos visuomenės sparčios transformacijos ir sekularizacijos. Radosi greita socialinė kaita, dažnai neigiamai veikianti tautos tradicinę prisirišimą prie katalikų mokymo ir vertybių. Pernelyg dažnai būdavo apleidžiamos sakramentinės ir maldingosios praktikos, palaikančios tikėjimą ir įgalinančios jį augti, kaip antai dažna išpažintis, kasdienė malda ir kasmetinės rekolekcijos. Reikšminga šiuo laikotarpiu pasirodė ir tendencija, taip pat tarp kunigų ir pašvęstųjų asmenų, perimti mąstymo bei pasaulietinės tikrovės vertinimo būdus, pakankamai nesiremiančius Evangelija. Vatikano II Susirinkimo pasiūlyta atsinaujinimo programa kartais būdavo klaidingai aiškinama ir, tiesą sakant, vykstančių sudėtingų socialinių permainų aplinkoje nebūdavo lengva suprasti, kaip ją geriausia įgyvendinti. Pirmiausia minėta gerais ketinimais grįšta, bet klaidinga tendencija vengti baudžiamojo požiūrio į kanonus pažeidžiančias situacijas. Būtent tokia bendrame kontekste turime stengtis suprasti trikdančią seksualinio piktnaudžiavimo vaikais problemą, nemenkai prisidėjusią prie tikėjimo susilpninimo ir pagarbos Bažnyčiai bei jos nurodymams praradimo.

Tik rūpestingai gvildenant daugybę elementų, sukėlusią dabartinę krizę, galima įžvalgiai diagnozuoti jos priežastis ir surasti veiksmingų priemonių padėčiai pataisyti. Tarp prisidėjusių veiksnių neabejotinai galime paminėti: netinkamas kandidatų į kunigystę ir pašvęstąjį gyvenimą tinkamumo įvertinimo procedūras; nepakankamą žmogiškąjį, moralinį, intelektualinį ir dvasinį ugdymą seminaruose ir naujokynuose; visuomenės polinkį favorizuoti dvasininkiją ir kitas valdžios figūras; netikusį rūpinimąsi Bažnyčios reputacija ir skandalų vengimą bei iš to išplaukiantį nenorą taikyti esamas kanonines bausmes ir saugoti kiekvieno asmens orumą. Neatidėliotinai būtina imtis šių veiksnių, turėjusių tokių tragiškų padarinių aukų ir jų šeimų gyvenimui ir aptemdžiusių Evangelijos šviesą tokiu masu, kokio nėra buvę net persekiojimų amžiais.

5. Keliomis progomis nuo savo išrinkimo į Petro sostą buvau susitikęs su seksualinio piktnaudžiavimo auko-

mis ir esu pasirengęs susitikti ir ateityje. Sėdėjau kartu su jais, klausiausi jų istorijų, pripažinau jų kentėjimus ir kartu su jais ir už juos meldžiausi. Jau anksčiau savo pontifikato laikotarpiu, trokšdamas imtis šio klausimo, prašiau Airijos vyskupų „nustatyti, kas iš tikrųjų nutiko praeityje, imtis bet kurių būtinų priemonių, kad tai daugiau nebeprisikartotų, laiduoti visišką pagarbą teisingumo principams ir pirmiausia gydyti aukų ir visų nuo šių baisių nusikaltimų nukentėjusiųjų žaizdas“ (Kreipimasis į Airijos vyskupus, 2006 m. spalio 28 d.).

Šiuo laišku trokštu *visus jus* kaip Dievo tautą Airijoje paraginti pagalvoti apie Kristaus kūnui padarytas žaizdas, kartais skausmingus medikamentus joms aptvarstyti bei pagydyti ir apie vienybės, meilės ir tarpusavio paramos einant ilgu atitaisymo ir bažnytinio atsinaujinimo keliu būtinybę. Dabar iš širdies kylančiais žodžiais kreipiuosi į jus, trokšdamas užkalbinti kiekvieną iš jūsų asmeniškai ir bendrai kaip brolius ir seseris Viešpatyje.

6. Į piktnaudžiavimo aukas ir jų šeimas

Jūs skausmingai kentėjote, ir aš tikrai apgailestauju. Žinau, kad niekas negali atitaisyti jums padarytos žalos. Jūsų pasitikėjimas buvo išduotas, orumas išniekintas. Daugelis patyrėte, jog išdrįsus prabilti apie tai, kas jums nutiko, niekas nesiklausydavo. Tie iš jūsų, kuriais buvo seksualiai piktnaudžiuojama internatinėse institucijose, turėjote jausti, kad iš kančių nėra išsigelbėjimo. Suprantama, jog jums sunku atleisti ar susitaikyti su Bažnyčia. Jos vardu atvirai reiškiu gėdą ir gailėtį, kurį visi jaučiame. Sykiu prašau jūsų neprarasti vilties. Būtent bendrystėje su Bažnyčia sutinkame Jėzaus Kristaus asmenį, kuris pats buvo neteisingumo ir nuodėmės auka. Kaip ir jūs, jis dar nešioja savo nepelnytą kančios žaizdą. Jis supranta jūsų skausmo gelmę ir jo ilgalaikį poveikį jūsų gyvenimui bei santykiams, įskaitant santykį su Bažnyčia. Žinau, kad kai kuriems iš jūsų po to, kas nutiko, būtų net sunku peržengti bažnyčios slenkstį. Tačiau paties Kristaus žaizdos, perkeistos jo atperkamuųjų kančių, yra kaip tik tos priemonės, kuriomis palaužiama blogio galia, o mes atgimstame gyvenimui ir vilčiai. Tvirtai tikiu, kad gydomoji Jo pasiaukojamos meilės galia – net tamsiausiose ir beviltiškiausiose situacijose – gali atnešti išlaisvinimą ir naujos pradžios pažadą.

Kreipdamasis į jus kaip ganytojas, besirūpinantis visų Dievo vaikų gerove, nuolankiai prašau pasvarstyti, ką pasakiau. Meldžiuosi, kad prisiartindami prie Kristaus ir dalyvaudami jo Bažnyčios – Bažnyčios, nuplautos atgailos ir atnaujintos pastoracinės meilės, gyvenime jūs vėl atrastumėte Kristaus begalinę meilę. Esu tikras, jog šitaip gebėsite susitaikyti, užgydyti galias vidines žaizdas ir surasti ramybę.

7. Į kunigus ir pašvęstuosius asmenis, seksualiai piktnaudžiavusius vaikus

Jūs išdavėte pasitikėjimą, rodomą nekaltų jaunų žmonių ir jų tėvų, ir turėsite už tai atsakyti stodami visagalio Dievo ir kompetentingų teismų akivaizdon. Jūs netekote Airijos tautos pagarbos ir užtraukėte gėdą ir negarbę savo konfratrams. Tie, kurie esate kunigai, sulaužėte šventumą Šventimų sakramento, kuriuo Kristus sudabartina save mumyse ir mūsų veiksmuose. Kartu su milžiniška žala aukoms smarkiai pakenkta Bažnyčiai ir kunigystės bei pašvęstojo gyvenimo suvokimui viešuomenėje.

Raginu iširti savo sąžinę, prisiimti atsakomybę už savo padarytas nuodėmes ir nuolankiai išreikšti gailėtį dėl jų. Nuoširdi atgaila atveria vartus į Dievo atleidimą ir tikro pasitaisymo malonę. Melsdamiesi ir atgailaudami už tuos, kuriems pakenkėte, turite stengtis asmeniškai išpirkti savo poelgius. Kristaus atperkamoji auka turi galią atleisti net sunkiausias nuodėmes ir leisti išaugti gėriui net iš baisiausio blogio. Sykiu Dievo teisingumas šaukia mus atsiskaityti už savo poelgius ir nieko neslėpti. Atvirai pripažinkite savo kaltę, pakluskite teisingumo reikalavimams, bet nepraraskite Dievo gailestingumo vilties.

8. Į tėvus

Jūs buvote smarkiai sukrėsti sužinoję apie baisius dalykus, vykusius aplinkoje, kuri turėjo būti pati saugiausia ir patikimiausia. Šiandieniam pasaulyje nelengva susikurti namus ir auginti vaikus. Jie verti augti saugiai, mylimi ir branginami, turėdami tvirtą savosios tapatybės ir vertės jausmą. Jie turi teisę būti mokomi autentiškų moralinių vertybių, kylančių iš žmogaus asmens kilnumo, būti įkvėpti mūsų katalikiškojo tikėjimo tiesos ir mokytis elgsenos bei veiksena, ugdančių sveiką savivertę ir tvirtą laimę. Ši kilni, bet reikli užduotis patikėta pirmiausia jums, jų tėvams. Raginu jus atlikti savo vaidmenį garantuojant kuo geriausią vaikų priežiūrą tiek namie, tiek visoje visuomenėje, Bažnyčiai savo ruožtu toliau įgyvendinant pastaraisiais metais priimtas jaunuolių apsaugos parapijose ir mokyklos aplinkoje priemones. Vykdydami savo gyvybiškai svarbias pareigas būkite tikri, kad esu arti jūsų ir remiu jus savo maldomis.

9. Į Airijos vaikus ir jaunuolius

Jums norėčiau tarti ypatingą padrąsinimo žodį. Jūsų turima Bažnyčios patirtis labai skiriasi nuo jūsų tėvų ir senelių turėtosios. Nuo to laiko, kai jie buvo jūsų amžiaus, pasaulis labai pakito. Tačiau visų kartų žmonės pašaukti keliauti per gyvenimą tuo pačiu keliu, kad ir kokios aplinkybės būtų. Mus visus papiktino kai kurių

Bažnyčios narių nuodėmės ir nuopuolis, ypač tų, kurie buvo parinkti vadovauti ir tarnauti pirmiausia jaunuoliams. Bet tik *Bažnyčioje* jūs atrasite Jėzų Kristų, kuris yra tas pats vakar, šiandien ir rytoj (plg. *Žyd* 13, 8). Jis myli jus ir pasiaukoją už jus ant kryžiaus. Ieškokite asmeninio ryšio su juo jo Bažnyčios bendrystėje, nes jis niekada neišduos jūsų pasitikėjimo! Jis vienintelis gali patenkinti jūsų giliausius troškimus ir suteikti gyvenimui visapusiškiausią prasmę pakreipdamas jį tarnavimo kitiems linkme. Nenuleiskite akių nuo Jėzaus ir jo gerumo ir saugokite tikėjimo liepsną savo širdyje. Kartu su kitais Airijos katalikais tikiuosi, jog būsite ištikimi mūsų Viešpaties mokiniai ir savo entuziazmu ir idealizmu, kurių labai reikia, prisidėsite prie mūsų mylimos Bažnyčios atstatymo ir atnaujinimo.

10. Į Airijos kunigus ir pašvęstuosius asmenis

Visi kenčiame dėl nuodėmių mūsų brolių, sugriovusių šventą pasitikėjimą ar neįstengusių teisingai ir atsakingai atsiliepti į tvirtinimus apie seksualinį piktnaudžiavimą. Matydami to sukeltą ne tik pasauliečių, bet ir jūsų pačių bei jūsų pašvęstojo gyvenimo bendruomenių pyktį ir pasipiktinimą, daugelis jaučiatės praradę drąsą ar net palikti likimo valiai. Taip pat žinau, kad kai kurių žmonių akyse esate susitepę dėl sąsajos su nusikaltusiais ir laikomi kažkaip atsakingais už kitų negerus darbus. Šiuo skausmingu metu norėčiau padėkoti už jūsų atsidavusį kunigiškąjį ir pašvęstąjį gyvenimą bei apaštalavimą ir pakviesti iš naujo patvirtinti savo tikėjimą į Kristų, savo meilę jo Bažnyčiai ir pasitikėjimą evangeliniu atpirkimo, atleidimo ir vidinio atnaujinimo pažadu. Taip visiems parodysite, kad kur pilna nuodėmės, ten dar apstesnė malonė (plg. *Rom* 5, 20).

Žinau, daugelis esate nusivylę, sutrikę ir supykę dėl to, kaip šie reikalai buvo tvarkomi kai kurių jūsų vyresniųjų. Vis dėlto esmingai svarbu artimai bendradarbiauti su vyresnybe ir padėti garantuoti, kad atsiliepiant į krizę priimamos priemonės tikrai būtų evangelinės, deramos ir veiksmingos. Pirmiausia raginu jus vis labiau tapti maldos vyrais ir moterimis, drąsiai žengiančiais atsivertimo, apsivalymo ir susitaikymo keliu. Jums liudijant jūsų gyvenime regimą Viešpaties atperkamąją galią, Bažnyčia Airijoje pasisems naujų jėgų ir gyvastingumo.

11. Į brolius vyskopus

Negalima neigti, kad kai kurie iš jūsų ir jūsų pirmtakų netaikėte, kartais skausmingai, seniai įtvirtintų kanojų teisės nuostatų nusikalstamai piktnaudžiaujant vaikais. Rimtų klaidų padaryta atsiliepiant į tokius tvirtinimus. Suprantu, kaip sunku buvo suvokti problemos mastą ir sudėtingumą, gauti patikimos informacijos ir

priimti tinkamus sprendimus žinovų prieštaraujančių patarimų akivaizdoje. Vis dėlto tenka pripažinti, jog padaryta didelių sprendimo klaidų ir nesugebėta tinkamai vadovauti. Visa tai rimtai pakirto jūsų įtikimumą ir veiksmingumą. Vertinu jūsų pastangas atitaisyti praeities klaidas ir garantuoti, kad jos vėl nepasikartotų. Visapusiškai įgyvendindami kanonų teisės nuostatus seksualinio piktnaudžiavimo vaikais byloje, toliau bendradarbiaukite su civiline valdžia jos kompetencijos srityje. Akivaizdu, kad pašvęstojo gyvenimo institutų vyresnieji privalo elgtis lygiai taip pat. Jie irgi dalyvavo čia, Romoje, vykusiose diskusijose, kuriose mėginta surasti aiškų ir nuoseklų požiūrį į šiuos dalykus. Privalu Bažnyčios Airijoje vaikų apsaugos nuostatus nuolatos peržiūrėti bei atnaujinti ir taikyti iki galo ir nešališkai, kaip to reikalauja kanonų teisė.

Tik ryžtingi veiksmai, atliekami visiškai sąžiningai ir skaidriai, atkurs Airijos tautos pagarbą ir gerą valią Bažnyčios, kuriai paskyrėme savo gyvenimus, atžvilgiu. Pirmiausia tai turi kilti iš jūsų pačių savęs tyrimo, vidinio apsisvalymo ir dvasinio atsinaujinimo. Airijos tauta pagrįstai tikisi, kad būsite Dievo vyrai, šventi, gyvensite kukliai, kasdien puoselėsite asmeninį atsivertimą. Jiems, šventojo Augustino žodžiais, jūs esate vyskupai, tačiau, kaip ir jie, esate pašaukti sekti Kristumi (plg. *Sermon* 340, I). Todėl raginu atnaujinti atsiskaitomumo Dievui jausmą, auginti solidarumą su savo tauta ir geriau pastoraciškai rūpintis visais savo kaimenės nariais. Ypač prašau jūsų domėtis dvasiniu ir moraliniu kiekvieno iš jūsų kunigų gyvenimu. Rodykite jiems pavyzdį savo gyvenimu, palaikykite su jais artimus ryšius, įsiklausykite į jų rūpesčius, padrašininkite šiuo sunkiu laiku ir kurstykite jų meilę Kristui bei įsipareigojimą tarnauti savo broliams ir seserims.

Pasauliečiai irgi tebūna skatinami atlikti jiems tenkančią dalį Bažnyčios gyvenime. Žiūrėkite, kad jie būtų ugdomi taip, jog galėtų suprantamai ir įtikinamai pateikti Evangeliją šiuolaikinėje visuomenėje (plg. *1 Pt* 3, 15) ir labiau bendradarbiautų Bažnyčios gyvenime bei misijoje. Tai savo ruožtu padės jums dar kartą tapti įtikimais vadovais ir Kristaus atperkamosios tiesos liudytojais.

12. Į visus Airijos tikinčiuosius

Jaunuolio turima Bažnyčios patirtis visada turėtų duoti vaisių iš asmeninio ir gaivinančio susitikimo su Jėzumi Kristumi meilės kupinoje, palaikančioje bendruomenėje. Šioje aplinkoje jaunuolis turėtų būti skatinamas iki gali išskleisti savo žmogiškąjį ir dvasinį pavidalą, siekti aukštų šventumo, meilės ir tiesos idealų ir įkvėpimo semtis iš didžios religinės ir kultūrinės tradicijos turtų. Vis labiau sekuliarizuotoje visuomenėje, kur net mums,

krikščionims, sunku prabilti apie mūsų egzistencijos transcendentinį matmenį, turime surasti naujų būdų perteikti jaunuoliams draugystės su Jėzumi Bažnyčios bendrystėje grožį ir turtingumą. Stengiantis įveikti dabartinę krizę, priemonės, įgalinančios tinkamai spręsti individualių nusikaltimų atvejus, esmingai svarbios, tačiau jų vienu nepakanka: reikia naujos vizijos, galinčios įkvėpti dabarties ir ateities kartas branginti mūsų bendro tikėjimo dovaną. Žengdami Evangelijos nužymėtu keliu, laikydamiesi įsakymų ir savo gyvenimą vis labiau darydami panašų į Jėzaus Kristaus, tikrai patirsite tikrą atsinaujinimą, taip reikalingą šiuo metu. Kviečiu jus visus ištvėringai žengti šiuo keliu.

13. Brangūs broliai ir seserys Kristuje, šiuos padrašinimo ir palaikymo žodžius panorau jums skirti iš gilaus rūpinimosi jumis visais šiuo skausmingu laiku, kai taip ryškiai atsiskleidė žmogaus būvio trapumas. Tikiuosi, jog juos priimsite kaip ženklą mano dvasinio artumo ir pasitikėjimo jūsų gebėjimu atsiliepti į dabartinės valandos iššūkius, semiantis naujo įkvėpimo ir jėgos iš Airijos ištikimybės Evangelijai, ištvėringo tikėjimo ir nenuilstamos šventumo paieškos taurių tradicijų. Solidarizuodamasis su jumis visais, karštai meldžiu, kad Dievo malone tiek daug žmonių ir šeimų kamuojančios žaizdos užgytų ir Bažnyčia Airijoje išgyventų atgimimo ir dvasinio atsinaujinimo metą.

14. Norėčiau pasiūlyti jums kelias konkrečias iniciatyvas padėčiai pataisyti.

Susitikimo su Airijos vyskupais pabaigoje paprašiau, kad gavėnia šiais metais būtų skirta melsti, jog Bažnyčia jūsų šalyje sulauktų Dievo gailėstingumo išliejimo ir Šventosios Dvasios šventumo ir tvirtumo dovanų. Dabar kviečiu visus metus, nuo dabar iki 2011 m. Velykų, šia intencija paskirti jūsų penktadienines atgailas. Prašau jūsų savo pasninką, maldą, Rašto skaitymą ir gailėstingumo darbus aukoti tam, kad Bažnyčia Airijoje sulauktų išgydymo ir atnaujinimo malonės. Akinu iš naujo atrasti Sutaikinimo sakramentą ir dažniau naudotis perkeičiančia jo malonės galia.

Ypatingas dėmesys skirtinas Eucharistijos adoracijai. Kiekvienoje vyskupijoje turėtų būti bažnyčių ar koplyčių, specialiai skirtų šiam tikslui. Prašau parapijas, seminarijas, pašvęstojo gyvenimo namus ir vienuolynus rengti Eucharistijos adoracijos laikotarpius, kad kiekvienas turėtų progą joje dalyvauti. Intensyvia malda tikrai čia ir dabar esančio Viešpaties akivaizdoje galėsite atitaisyti seksualinio piktnaudžiavimo nuodėmes, padariusias tiek žalos, sykiu melddami naujų jėgų malonės ir visų vyskupų, kunigų, pašvęstųjų asmenų ir pasauliečių Gilesnio misijos pajautimo.

Esu tikras, kad tokia programa leis Bažnyčiai Airijoje atgimti Dievo tiesos pilnatvėje, nes juk mus laisvus padaro tiesa (plg. *Jn* 8, 32).

Be to, dėl to pasitaręs ir pasimeldęs, ketinu surengti kai kurių Airijos vyskupijų, taip pat seminarijų ir pašventotojo gyvenimo kongregacijų apaštališkąją vizitaciją. Vizitacijai, kuria norima padėti vietinei Bažnyčiai žengti atsinaujinimo keliu, bus rengiamasi bendradarbiaujant su kompetentingomis Romos kurijos ir Airijos vyskupų konferencijos tarnybomis. Išsamiau bus pranešta tinkamu laiku.

Taip pat siūlau visos šalies mastu Misiją, skirtą visiems vyskupams, kunigams ir pašventiesiems asmenims. Viliuosi, kad, remdamiesi Airijos ir kitų šalių patyrusių pamokslininkų ir rekolekcijų vadovų išmanymu ir iš naujo studijuodami Susirinkimo dokumentus, liturgines iššventinimo ir įžadų davimo apeigas, naujausią popiežių mokymą, imsite kiekvienas labiau vertinti savo pašaukimą ir taip vėl atrasite savo tikėjimo šaknis Jėzuje Kristuje bei daugiau atsigersite iš gyvojo vandens šaltinių, kuriuos jis jums siūlo per savo Bažnyčią.

Šiais Kunigų metais labiausiai patikiu jus šventajam Jonui Marijai Vianėjui, taip puikiai supratusiam kunigystės slėpinį. „Kunigas, – rašė jis, – laiko raktus nuo dangaus turtų: būtent jis atveria duris, jis yra gerojo Viešpaties ūkvedys, jo gėrybių prievaizdas.“ Arso klebonas gerai suprato, kokia palaiminta yra bendruomenė, kuriai tarnauja geras ir šventas kunigas: „Geras piemuo, ganytojas pagal Dievo širdį, yra didžiausias lobis, kokį Viešpats gali duoti parapijai, ir viena brangiausių dieviškojo gailingumo dovanų.“ Šventojo Jono Marijos Vianėjaus užtariama, teatgyja Airijoje kunigystė, o visa Bažnyčia šioje šalyje vis daugiau tevertina didžią kunigiškosios tarnybos dovaną.

Naudodamasis proga iš anksto dėkoju visiems, kurie išitrauks į apaštališkosios vizitacijos ir Misijos organizavimą, taip pat daugybei vyrų ir moterų, visoje Airijoje jau besidarbuojančių vaikų apsaugos bažnyčių aplinkumoje srityje. Nuo tada, kai seksualinio piktnaudžiavimo vaikais katalikiškosiose institucijose problema pirmąkart galutinai suvokta, Bažnyčia daugelyje pasaulio dalių nuveikė milžinišką darbą padėčiai taisyti. Nors ir toliau reikia dėti visas pastangas esamoms procedūroms gerinti ir atnaujinti, mane drąsina tai, jog dabartinės apsaugos praktikos, priimtos vietinių Bažnyčių, kai kuriose pasaulio dalyse laikomos sektinu pavyzdžiu kitoms institucijoms.

Šį laišką norėčiau užbaigti ypatinga malda už Bažnyčią Airijoje, kurią jums siunčiu kaip savo vaikais besirūpi-

nantis tėvas ir meilės kupinas krikščionis, papiktintas ir įskaudintas to, kas nutiko jūsų mylimoje Bažnyčioje. Kai melsitės šia malda šeimose, parapijose ir bendruomenėse, Švenčiausioji Mergelė Marija tesaugo ir artimiau tesuvienija kiekvieną iš jūsų su savo nukryžiuotu ir prisikėlusiu Sūnumi. Kupinas didelės meilės ir neišjudinamo pasitikėjimo Dievo pažadais, nuoširdžiai teikiu jums visiems savo apaštališkąjį palaiminimą kaip tvirtumo ir ramybės Viešpatyje laida.

Vatikanas, 2010 m. kovo 19 d., Šventojo Juozapo iškilmė

BENEDICTUS PP XVI

Malda už Bažnyčią Airijoje

Mūsų tėvų Dieve,
atnaujink mūsų tikėjimą, kuris yra mūsų gyvenimas ir išgelbėjimas,
viltį, kuri žada atleidimą ir vidinį atsinaujinimą,
meilę, kuri nuplauna ir atveria mūsų širdis
Tave mylėti, o Tavyje – kiekvieną mūsų brolių ir sesę.

Viešpatie Jėzau Kristau,
teatnaujina Bažnyčia Airijoje savo daugiaamžį
įsipareigojimą mokyti savo jaunuolius
tiesos ir gerumo,
šventumo ir dosnaus tarnavimo visuomenei.

Šventoji Dvasia, Guodėja, Gynėja ir Vadove,
įkvėpk Bažnyčiai Airijoje naują šventumo ir
apaštališkojo uolumo pavasarį.

Mūsų sielvartas ir ašaros,
mūsų nuoširdžios pastangos teatitaiso
praeities nusižengimus,
o mūsų tvirtas ryžtas pasitaisyti
teatneša gausų malonės derlių,
kuris sutvirtintų mūsų šeimų,
parapijų, mokyklų ir bendruomenių tikėjimą,
vestų Airijos visuomenę dvasinės pažangos keliu
ir visoje žmonių šeimoje ugdytų
meilę, teisingumą, džiaugsmą ir ramybę.

Tau, trivieni Dieve,
pasitikėdami Marijos, Airijos Karalienės, mūsų Motinos,
taip pat šventojo Patriko, šventosios Brigitos ir visų
šventųjų meilės kupina globa,
patikime save, savo vaikus
ir Bažnyčios Airijoje rūpesčius.

Amen.

LJT darbo grupės posėdis

Lietuvos jaunimo tarybos (LJT) darbo grupė prie Lietuvos Vyskupų Konferencijos kovo 22 d. susirinko į savo aštuntąjį posėdį Panevėžio kurijoje. Jame dalyvavo visų vyskupijų atstovai. Svarstyti klausimai, susiję su besiantinančia Lietuvos jaunimo diena.

Posėdžio pirmininkė Margarita Vyskupaitienė informavo, jog jau yra užsiregistravę 254 savanoriai. Renginio tvarkai palaikyti labai trūksta savanorių vyrų. Buvo pranešta, kad Marijos radijuje vieną kartą per mėnesį bus transliuojama laida apie LJD. Pirmoji laida vyko kovo 26 dieną, nuncijus arkivyskupas Luigi Bonazzi pristatė jaunimo dienų istoriją ir tradiciją.

Fondų rėmimo galimybės gerokai ribotos. Labai geranoriškai paremti nusiteikę Panevėžio miesto ir rajono savivaldybių vadovai.

Jaunimo dienoms rengiasi lietuviai išieivij jaunimas. Ambasadorius Vinkus įsipareigojo visapusiškai pagelbėti lietuvių jaunimui iš Rusijos, jei kiltų kokių keblumų dėl atvykimo. Rengiasi atvykti jaunimas iš Pelesos, Rimdžiūnų (Baltarusijos), Punsko ir Seinų (Lenkijos). Panevėžyje kol kas 300 parapiljiečių nakvynes yra pasiruošę suteikti šeimos, mokyklose ketinama apgyvendinti 3500 žmonių.

Buvo aptartos vyskupų laiško dėl pasiruošimo LJD 2010 pristatymo ir platinimo galimybės vyskupijose. Rita Kosmauskienė pristatė šventės atidarymo Laisvės aikštėje, bendrų renginių Cido arenoje, susitikimų įvairiose mokyklose, įsigytų scenografinių priemonių panaudojimo variantus. Aptarta registracija į LJD. Nemažai laiko buvo skirta plakato variantams aptarti. Po to pristatyta ir derinta LJD programa, numatyti renginio vedėjai, tartasi dėl personalijų. Taip pat aptartos Tarptautinės ministrantų dienos, kuri vyks rugpjūčio 3–4 d. Romoje, detalės.

-kad-

Šv. Mišios už žuvusiuosius lėktuvo katastrofoje Vilniaus arkikatedroje

Dievo Gailestingumo šventės išvakarėse, balandžio 10 d., Vilniaus arkikatedroje bazilikoje aukotose šv. Mišiose pagerbtas lėktuvo katastrofoje žuvusiųjų – Lenkijos prezidento, jo žmonos, aukštų Lenkijos valstybės vadovų, vyskupų, kunigų ir kitų juos lydėjusių asmenų – atminimas. Šv. Mišių koncelebracijai vadovavęs kardinolas A. J. Bačkis sakė: „Atėjome prie Viešpaties altoriaus melsti Dievo gailestingumo netikėtai žuvusiems ir išreikšti savo brolišką solidarumą bei užuojautą visiems kenčiantiems ir skaudžiai išgyvenantiems šią netektį“ (visą pamokslą žr. 27 p.).

Šv. Mišiose dalyvavo prezidentė Dalia Grybauskaitė, Seimo pirmininkė Irena Degutienė, premjeras Andrius Kubilius, diplomatai, ministrai, kariuomenės vadai.

Lenkijos Bažnyčios ir valstybės vadovams siūsdami giliausią užuojautą Lietuvos vyskupai Dievo Gailestingumo sekmadienį lietuvius kvietė maldai už žuvusiuosius lėktuvo katastrofoje ir už visą Lenkų tautą:

Brangūs Lietuvos tikintieji,

Tik ką džiūgavome, švęsdami Kristaus prisikėlimo dieną, o šiandien mus pasiekė be galo skaudi žinia apie Lenkijos prezidento, Bažnyčios hierarchų, daugelio aukštų Lenkijos valstybės pareigūnų bei kitų bendrakeivių tragišką mirtį sudužus juos skraidinusiame lėktuve. Dievo Gailestingumo sekmadienį, ypač švęsdami Eucharistiją, melskimės už žuvusiuosius, kad Viešpats jiems būtų gailestingas, ir už visą Lenkų tautą, prašydami Dievo malonės jos žmonėms pakelti be galo skaudžią netektį. Kristaus prisikėlimas teapšviečia ir testiprina visus šią netekties valandą.

Lenkijos Bažnyčios ir Valstybės vadovams siunčiame giliausią užuojautą ir reiškiamo krikščionišką solidarumą.

Kryžiaus kelias Lietuvoje

Didįjį penktadienį tūkstančiai Lietuvos tikinčiųjų Kristaus kančią prisiminė eidami Kryžiaus kelią.

Balandžio 2 d., Didįjį penktadienį, 15 valandą, kai prisimenama Jėzaus mirtis, tikintieji rinkosi į Vilniaus arkikatedrą. Apeigas pradėjęs Vilniaus arkivyskupas metropolitas kardinolas Audrys Juozas Bačkis susirinkusiesiems priminė, kad Kristus nešė mūsų nuodėmių kryžių, kentėjo, numirė už visus ir taip parodė savo meilę bei gailestingumą. Pradėdami eiti Kryžiaus kelią, ganytojo pakviesti ir jo vadovaujami, tikintieji prašė Dievo gailestingumo ta malda, kurią Jėzus paliko žmonėms per šv. Faustiną, gyvenusią Vilniuje. Gailestingumo vainikėlio malda pradėtas maldų devyndienis. Po maldos buvo atneštas kryžius, kurį kardinolas Kryžiaus kelio pirmojoje stotyje įteikė mąstymus parengusiems ir skaičiusiems žmonėms. Kartu procesijoje ėjo ir Vilniaus arkivyskupo augziliaras ir generalinis vikaras Arūnas Poniškaitis, vyskupas emeritas Juozas Tunaitis.

Kryžiaus kelias pagal kelis dešimtmečius trunkančią tradiciją eitas nuo Vilniaus arkikatedros iki Trijų kryžių kalno. Stotyse savo parengtus mąstymus sakė Vilniaus arkivyskupijos parapijų jaunimo grupelės, pakaitomis jos nešė kryžių ir degančius fakelus. Jaunimas mąstymuose atkreipė dėmesį į tas situacijas, kuriose šiandien Kristus kenčia, yra atmetamas ir niekinamas kituose žmonėse. Visą Kryžiaus kelią giedojo Vilniaus arkikatedros liaudies giesmių choras, kuriam pritarė eisenoje dalyvavę žmonės. Ant Trijų kryžių kalno po Kryžiaus kelio XIV stoties mąstymo Vilniaus arkivyskupas metropolitas kardinolas Audrys Juozas Bačkis visiems priminė, jog žmogaus kančia nėra vieniša, gniuždanti, jei yra suvienyta su Jėzaus kryžiumi. Jėzus visas nuodėmes užnešė ant kryžiaus, kad visus išlaisvintų, pakviestų gyvenimui, kuris dovanojamas po mūsų Viešpaties prisikėlimo. Kaip su tikėjimu išverti ligą, kančią, viena tvę parodė Dievo tarnas popiežius Jonas Paulius II, kai sirgdamas, sunkiai kentėdamas ištikimai vykdė savo ganytojišką tarnystę. Kryžiaus kelias buvo baigtas ganytojo palaiminimu ir giesme „Kryžiau šventas“.

Kaune Kryžiaus kelio eiseną prasadė 20 val. nuo Šv. arkangelo Mykolo (Įgulos) bažnyčios. Eita Laisvės alėja bei Vilniaus gatve iki arkikatedros bazilikos. Eisenai vadovavo ir šventąjį kryžių nešė arkivyskupas Sigitas Tamkevičius. Viešpaties kančios kelią, su degančiomis žvakėmis rankose, drauge giedodami ir meldamiesi ėjo arkivyskupijos augziliaras vyskupas Jonas Ivanauskas, mieste tarnaujantys kunigai, Kauno kunigų seminarijos klierikai, pašvęstojo gyvenimo broliai ir seserys, minia tikinčių miesto gyventojų, daug jaunimo, nepabūgusių lietaus ir žvarbaus vėjo. Jie visi įvadinių žodį tarusio mons. Adolfo Grušo buvo paraginti įsimąstant į Kryžiaus kelio stotis įsijausti į Jėzaus kančią, kurią visais laikais sukelia žmonių daromas blogis, prisiminti ir savo tėvynės sunkumus, skaudžią laisvės kainą. Sustojus keturiolikoje stočių Šventojo Rašto skaitinius skaitė kun. Artūras Kazlauskas, mąstymus – diakonas Gytis Stumbras, maldavimus – Darius Chmieliauskas. Giedojimui vadovavo ses. Celina Galinytė OSB. Kryžiaus kelio eisenai po pusantrų valandos kelio pėsčiomis pasibaigus arkikatedroje, arkivyskupas padėkojo ištvėringiesiems eisenos dalyviams. „Šis Kryžiaus kelias, nors ir netobulai, atkartoją kelią, kuriuo ėjo Kristus. Tegul ši auka palaimingai išsiskleidžia jūsų ir jūsų artimųjų gyvenime“, – sakė ganytojas, palaimindamas visus šventojo Kryžiaus relikviją.

Pirmą kartą Kryžiaus kelią centrinėmis miesto gatvėmis ėjo ir klaipėdiečiai. Didįjį penktadienį Klaipėdos gyventojai 15 val. susirinkę Kristaus Karaliaus bažnyčioje keliavo kartu link Marijos Taikos Karalienės bažnyčios. Skambi giesmė, Kryžiaus kelio apmąstymai ir noras liudyti miestui tikėjimą vienijo visus. Tikinčiųjų minia ėjo skubančio miesto gatvėmis, kaip anuomet Jėzus tarp prekeivių, turgininkų. Kryžių nešė miesto parapijų kunigai, ligoninių bendruomenės, Klaipėdos policijos, Lietuvos kariuomenės, tikybos mokytojų, katechetų, Caritas, tremtinių, parapijų atstovai. Apmąstę Viešpaties kančią tikintieji rinkosi į savo parapijų bažnyčias, dar kartą išgyventi Kryžiaus kančios ir prisikėlimo vilties.

Bene ilgiausias Lietuvoje einamas Kryžiaus kelias po atviru dangumi – nuo Ruklos iki Jonavos. Jis beveik 10-ties kilometrų ilgio. Maldininkai eina jį apie tris valandas. Šiemet tai buvo dešimtas – jubiliejinis kryžiaus nešimas. Nešti kryžiaus susirenka tiek jauni tvirti kariai iš Ruklos įgulos, tiek aštuoniasdešimtmečiai iš aplinkinių miestelių.

Į netradicinį jaunimo Kryžiaus kelią lietingą Didžiojo penktadienio vakarą Zarasų bažnyčios šventoriuje rinkosi Zarasų „Ažuolo“ gimnazijos moksleiviai.

Kreipimasis

Kovo 25 d. Nacionalinė šeimų ir tėvų asociacija išplatino kreipimąsi dėl homoseksualų parado Vilniuje. Jame sakoma:

„Šiuo metu vis daugiau iškilių asmenybių pasaulyje pripažįsta, kad dabartinė finansinė krizė visų pirma kyla iš vertybių krizės. Kreipiamės į Vilniaus ir visos Lietuvos valdžią, nes suprantame tenkančią didžiulę atsakomybę sprendžiant, ar sukti sostinę, o kartu ir visą šalį, dar didesnės vertybių krizės link. Akivaizdu, kad Lietuvoje kyla gana daug problemų siekiant garantuoti pamatines visų žmonių teises. Todėl padidinto dėmesio skyrimas mažumų teisėms, tarp jų išskirtinai LGBT, visuomenėje kelia įtampą, nes diskriminuoja gyventojų daugumą. Manome, kad leidus įvykti homoseksualų paradui („Eitynėms už lygybę“), taip pat būtų giliai ir skaudžiai užgautos visoms Lietuvos šeimoms brangios vertybės – dora, ištikimybė, vaisingumas, žmogiškasis orumas. Vilnius nuo seno žinomas kaip tolerantiškas miestas, kuriame laisvai galėjo gyventi įvairių tikėjimų ir kultūrų žmonės. Tas pats galioja ir homoseksualios orientacijos žmonėms. Tačiau tolerancija nereiškia, kad homoseksualus gyvenimo būdas gali būti viešai propaguojamas kaip visuomenei ir valstybei priimtina gyvenimo norma, nes tai prieštarauja vertybinėms Lietuvos gyventojų daugumos nuostatomis. Norime priminti, kad Lietuva yra pripažinusi įvairias žmogaus teises ginančias deklaracijas, turi savo Konstituciją bei įstatymus, kuriuose yra aiškiai išdėstyta – visi žmonės turi lygias teises reikštis ir skleisti savo pažiūras tol, kol tai neprieštarauja dorovei (Lietuvos Konstitucijos 25 straipsnis, Susirinkimų įstatymo 11 straipsnio 2 punktas, Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 11 straipsnio 2 punktas). Todėl mes, Lietuvos šeimos, reikalaujame paisyti įstatymų ir neleisti propaguoti su šeimos vertybėmis ir dorove nesuderinamų idėjų. Jūs

turite istorinę galimybę Vilnių padaryti kopimo iš krizės, visų pirma – vertybinės, ženklų visai Europai! Nacionalinės šeimų ir tėvų asociacijos nariai.“

Šiaulių katalikiškoje mokykloje pašventinta koplyčia

Kovo 19 d. Šiaulių katalikiškoje „Sandoros“ pagrindinėje mokykloje vyko koplyčios pašventinimo apeigos.

„Sandoros“ pagrindinė mokykla savo moksleiviams duris atvėrė 1996 metų rugsėjo 1-ąją. Šiaulių mieste tai antroji mokykla, turinti katalikiškąją ugdymo pakraipą. Mokyklos įkūrimo tikslas – laiduoti moksleivių katalikiškojo ugdymo, kurį pradėjo Tėvo Benedikto Andruškos pradinė mokykla, tęstinumą. 1999 m. mokyklai suteiktas „Sandoros“ vardas. Nuo 2005 m. jai vadovauja direktorius Kęstutis Šaltis. Mokiniai, mokytojai aktyviai dalyvauja religiniuose vyskupijos renginiuose: giesmių šventėse, atlaiduose, žygyje iš Kryžių kalno į Šiluvą. Pačioje mokykloje organizuojamos rekolekcijos, advento, gavėnios vakarai.

Antrajame aukšte įrengta koplyčia, mokyklos kapeliono kun. Tado Rudžio teigimu, stiprins mokyklos bendruomenę. Mokiniai džiugiai pasakojo, jog jau lankėsi koplyčioje, joje jau buvo surengta angelų paroda. Taip renginiu „Lietuva po angelo sparnu“ paminėta Kovo 11-oji.

Koplyčios pašventinimo iškilmėms vadovavo Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis. Mokyklos direktorius į šią šventę pakvietė artimiausius mokyklos bendruomenės žmones. Tarp jų – kunigai, padėję skleisti Viešpaties žodį per šv. Mišias, rekolekcijas, paskaitas, bendraudami su mokiniais, mokytojais, mokyklos administracija. Eucharistiją kartu su ganytoju šventė Šiaulių katedros klebonas dekanas Remigijus Čekavičius, vyskupijos generalvikaras, Kairių parapijos klebonas dr. Saulius Matulis, Šiaulių Šv. Jurgio bažnyčios

Pirmą kartą Zarasuose kunigas vikaras Justas Jasėnas subūrė šiuos žmones kitokiam Kryžiaus kelio suvokimui – ne bažnyčios viduje prie paveikslų peržvelgti ir išgyventi Kristaus gyvenimą ir kančią, bet, išėjus į miestą, priartėti prie mūsų kasdienybės gyvenimo realijų ir jas kūrybingai permąstyti. Kelią sudarė 15 netradicinių stotelių. Keliauta 5 valandas 8 kilometrus. Nuo Tremtinių kryžiaus bažnyčios šventoriuje kunigo J. Jasėno palaiminti moksleiviai patraukė Zarasaičio ežero link. Visose stotelėse buvo skaitomas trumpas skaitinys iš Kristaus kryžiaus kelio, kurį kiekvienas dalyvis turėjo susieti su savo įžvalga ir stotelės aplinka. Skambėjo giesmės, maldos, pamąstymai. Kai kuriose stotelėse tiesiog buvo susikibta rankomis išgyvenant tą paprastą žmogišką artumą ir nuoširdumą, kurio taip dažnai pasigendame kasdienybėje.

Kryžiaus kelias po atviru dangumi taip pat eitas Panevėžio rajone, Berčiūnuose.

-ksb, kait, kss, gv-

Tikybos dėstymo mokyklose 20-mečio minėjimas

Kaune

Kovo 26 d. šv. Mišiomis Šv. Pranciškaus Ksavero (jėzuitų) bažnyčioje prasidėjo tikybės mokymo Lietuvoje 20-mečio paminėjimas Kaune. Eucharistijos liturgijai vadovavo Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius, koncelebravo Kauno I dekanato dekanas mons. Vytautas Grigaravičius, prel. Vytautas Steponas Vaičiūnas OFS, Raseinių dekanas kun. Juozas Kakevičius, KTU kapelionas kun. Petras Pichas, Kauno arkivyskupijos Caritas direktorius kun. Virginijus Birjotas, Kauno Šv. Antano Paduviečio parapijos klebonas kun. Vytenis Vaškelis ir Palemono parapijos klebonas kun. Massimo Bianco SDB. Gausiai į šv. Mišias susirinkusius arkivyskupijos tikybės mokytojus, renginio svečius ganytojas kvietė dėkoti Dievui už galimybę dėstyti tikybą ir teikti jaunajai kartai taip reikalingus dvasinius pagrindus, taip pat atsiprašyti už tai, kas, ir turint galimybių, nebuvo padaryta.

Arkiv. S. Tamkevičius pamokslą pradėjo Evangelijos įvykiais iki Jėzaus kančios ir atkreipė dėmesį į žydų vyresniųjų nepasitenkinimą ir kaltinimus Galilėjos Mokytojui. „Ir anuomet, ir dabar geros valios žmonėms neturėtų būti sunku priimti Jėzų kaip Dievą“, – sakė ganytojas, apgailestaudamas, kad šios valios pritrūksta ir daug akmenų šiandien mėtoma į Jėzų ir į Bažnyčią. Krikščionio laikysena ir atsakymas į šį priešišumą bei neapykantą turėtų būti ištikimybė, aiški pozicija, į blogį atsakant malda ir gero linkėjimu kiekvienam žmogui.

Arkivyskupijos konferencijų salėje surengtoje šventėje netrūko džiaugsmo, kad jau 20 metų laisvės sąlygomis arkivyskupijos mokyklose skelbiamas Dievo žodis, netrūko gražių padėkos žodžių, gėlių ir plojimų tiems žmonėms, kurie ištikimai atlieka šią svarbią Bažnyčios tarnystę. Šventėje koncertavo jaunimas.

Sveikinimo ir padėkos žodį taręs arkiv. S. Tamkevičius atkreipė dėmesį, jog 1989 m. buvo neoficiali tikybės mokymo pradžia. „Tai buvo Dievo dovana“, – sakė ganytojas, primindamas, jog leidus dėstyti tikybą 1990 m. būta diskusijų, ar ji reikalinga, ar turinti būti privaloma visiems, pasidžiaugdamas, jog buvo nuspręsta atsižvelgti į tėvų įsitikinimus, leista rinktis – juk tikėjimo, kaip ir meilės, per jėgą neperteiksis. Tada, pasak ganytojo, nebuvo laiko laukti pasirengusių mokytojų: svarbi buvusi kiekviena diena ir kiekviena galimybė.

Nors pirmi žingsniai buvo labai sunkūs, būta daug geros valios ir norų, taip pat susilaukta užsienio paramos.

„Dėkoju visiems, kurie nuoširdžiai, su didele meile šiandien nešate Dievo žodį į vaikų širdis, nors susiduriate su kliūtimis“, – sakė arkivyskupas ir paskui dvidešimt vienam 20 metų tikybą dėstančiam mokytojui įteikė apdovanojimus. Pagarbiai renginyje paminėti ir buvusieji prie pačių tikybos mokymo ištakų: tikybos vadovėlių leidimą skatinęs augziliaras vyskupas Jonas Ivanauskas, katechetų kursų organizatoriai ir dėstytojai prel. Vytautas Steponas Vaičiūnas OFS, ses. Gema Stanelytė SJE, pas Viešpatį jau iškeliaavę t. Leonardas Jagminas SJ, mons. Pranciškus Tamulevičius, pirmoji Katechetikos centro vadovė ses. Viktorija Maknauskaitė SJE.

Prel. V. S. Vaičiūnas OFS prisiminė pirmuosius vasaros prieš 1990 m. rugsėjį kursus sausakimšoje buvusio „Santakos“ kino teatro salėje, dalyvavusiųjų užsidegimą, papasakojo, kaip kūrėsi ir veikė aukštesnioji katechetų mokykla, pabrėžė, jog tikybos mokymo plėtojimas buvo ne vien akademinio, bet ir dvasinio augimo kelias (mokytojai gausiai rinkdavosi į pirmąsias susikaupimo pamokas Maironio gimnazijoje). Tuomet pradėta tikybos mokymą Lietuvoje prel. V. S. Vaičiūnas pavadino atsiliepiamu į Dievo balsą ir pakvietė mokytojus ir šiandien būti drąsius, atsakingus bei atsiliepiančius į jį.

Pasak kalbėjusios ses. G. Stanelytės SJE, Šventasis Raštas, malda, pagrindinė literatūra buvo pagrindinės jos pasirengimo priemonės. „Mes visi tada labai norėjome padėti Lietuvai“, – sakė sesuo liudydama, jog tuo metu jautė ypatingą Šventosios Dvasios vedimą, jos mokymą, ir linkėdama tai išgyventi dabarties mokytojams.

Tikybos mokymo dvidešimtmečio proga arkivyskupijos ganytojus, Katechetikos centro darbuotojus ir visus mokytojus pasveikino ir Kauno m. savi-valdybės Švietimo ir kultūros departamento Švietimo ir ugdymo skyriaus vyriausioji specialistė Rita Rasikienė.

Su dabartine tikybos mokymo situacija ir žvilgsniu į ateitį supažindinęs Kauno arkivyskupijos katechetikos centro vadovas A. Lukaševičius sakė, jog tikybą dėsto per 200 mokytojų, iš jų 3 ekspertai, 29 metodininkai, 91 vyresnysis mokytojas, o tikybos pamokas (jos vyksta daugumoje mokyklų) lanko 40 tūkst. moksleivių – 50 proc. visų besimokančiųjų. Individualistinis mąstymas, kai religija suprantama kaip privatus reikalas, šeimos institucijos netvirtumas, vartojimo įpročiai, Bažnyčios kritika ir puolimas, – visa tai, pasak A. Lukaševičiaus, teks atlaikyti tikybos mokytojams. Tad labai reikia jų dalykinės, krikščioniškosios ir žmogiškosios brandos, taip pat ir parapijų klebonų palaikymo. Apžvelgti ir rūpesčiai, kylantys dėl tikybos mokytojų rengimo, paraginta tikinčius jaunuolius kviesti studijuoti VDU KTF.

Tikybos mokymo jubiliejų paminėjo ir šventėje giedojo, grojė, skaitė eiles moksleiviai, dekanatų laureatai. Renginio, pasibaigusio agape, pabaigoje arkivyskupas įteikė apdovanojimus piešinių-rašinių konkurso „Evangelijos žinia tūkstantmetei Lietuvai“ nugalėtojams.

Panevėžyje

Kovo 19 d., minint Švč. Mergelės Marijos sužadėtinio ir Jėzaus globėjo šv. Juozapo iškilmę, Aukštaitijos sostinėje – Panevėžyje paminėtas tikybos mokymo

klebonas Egidijus Venckus, pranciškonas kun. Paulius Vaineikis, jėzuitas kun. Algimantas Gudaitis, taip pat Šiaulių vyskupijos kancleris kun. Evaldas Alūza bei mokyklos kapelionas kun. Tadas Rudys. Giedojo mokyklos liturginis choras, vadovaujamas muzikos mokytojos Rolandos Kalakauskienės. Koplyčiai suteiktas Šventosios Kryžiaus Teresės Benediktos (Edita Stein) titulas.

Kalbėdamas mokyklos bendruomenei bei susirinkusiems svečiams, Šiaulių ganytojas paminėjo Bažnyčios globėjo šv. Juozapo – Švč. Mergelės Marijos sužadėtinio iškilmę, jų svarbą Bažnyčiai. Aptardamas gavėnios laikotarpį, pabrėžė meilės ir aukos dvasios svarbą šiandieniam pasauliui. Mokiniam vyskupas priminė pavojų nesusukti nuo amžinosios išminties, patikėti savo likimą horoskopams, kortoms, burtais, lošimams. Tiek mokytojams, tiek mokiniams ganytojas patarė studijuoti Editos Stein gyvenimą bei pamaldumą. Iškilmės baigtos agape, subūrusia mokyklos bendruomenę ir svečius pabendrauti.

-irat-

Jaunimo susibūrimas

Kovo 19–20 d. Vilkaiviškio vyskupijos Pastoracijos centre surengtas jaunimo interaktyvus proveržis „Kuriantis Kūrėjo kūriny“, skirtas jauniems žmonėms nuo 16 iki 25 metų. Susibūrimė dalyvavo jaunimas iš Marijampolės, Vilkaiviškio, Virbalio, Liudvinavo, Skardupių, Prienų bei Kauno. Renginį organizavo Vilkaiviškio vyskupijos šeimos bei Religinio švietimo centrai.

Penktadienio pavakare susirinkę renginio dalyviai pirmiausia susipažino, padedami Šv. Kazimiero kongregacijos vyresniosios sesers Lidijos Šicaitės. Įsigilindami į kai kurias savo vardų reikšmes bei savybes susirinkusieji bandė atsakyti į klausimą, kas aš esu? Po gausios vakarienės s. Lidija toliau vedė jaunimą link kuriančio Kūrėjo kūrinio esmės at-

vėrimo per temą „Kūryba – dieviškasis kibirkščiavimas“. Ir pirmasis žingsnis čia – suvokti, kas yra Kūrėjo kūrinys. Kiekvienas pasirinko po didelio formato fotografiją su skirtingais vaizdais ir tyloje rašė savo mintis. Po to stebėtinai atvirai, drąsiai ir jautriai jaunimas skaitė savuosius tekstus, kurie atvedė prie s. Lidijos trumpos paskaitos apie homeriškąją ir biblinę literatūrą.

Penktadienio vakarą Marijampolėje buvo įsikūrusi Marijos radijo studija, kuri tiesiogiai transliavo klausytojams penktadieninę laidą jaunimui „Pasilik su mumis, Viešpatie“. Specialiai lyriškai įkurtoje poetinėje studijoje ištis vyravo labai šeimyniška ir jaunatviška atmosfera. Šio projekto koordinatoriaus ir laidos vedėjo kun. Ryčio Baltrušaičio paakinti dalyviai dalijosi ir savo įžvalgomis apie kūrybą, apie bendramžiūsius. Po rimtos laidos jaunimo laukė šv. Juozapo pyragas švenčiant Juozapines ir bendruomeninis šventimas su žaidimais, šokiais, pajuokavimais.

Šeštadienio ankstų rytą jaunimas Viešpačiui ištarė: „Labas rytas“, įsigilindami į psalmių tekstus bei giedodami giesmes Pastoracijos centro koplyčioje. Po pusryčių laukė ištis dvi labai intensyvos, bet stebinančiai įdomios renginio dalys: susitikimas su menininke Skaidra Jančaitė ir su Kauno Mažosios teatro aktoriumi Arūnu Žemaitaičiu. Renginys baigėsi koordinatoriaus perskaityta ištrauka iš Pradžios knygos, kur sakoma, kad tai, ką Dievas sukūrė, buvo gera. Tai ir buvo kvietimas jaunimui nebijoti kurti. Kurti tai, kas gera.

-krb-

Seminaras „Gavėnia. Velykos. Sekminės“

Gavėnios metu Vilkiškio vyskupijos katechetams ir tikybos mokytojams, kurie parapijoje dirba su vaikais, paaukliais ir suaugusiais, vyko seminaras „Gavėnia, Velykos. Sekminės“. Metodiniai susitikimai organizuoti Prienuose, Šakiuose, Seirijuose ir Vilkiškyje. Se-

Lietuvos mokyklose (kartu ir Panevėžio vyskupijos švietimo įstaigose) 20 metų jubiliejus. Jau nuo pat ryto buvo galima jausti dvasinį pakylėjimą, malonią ir šiltą žmonių bendrystę Kristaus artumoje. Šventė prasidėjo šv. Mišiomis Kristaus Karaliaus katedroje, kurias aukėjo Panevėžio vyskupas Jonas Kauneckas, Smilgių šv. Jurgio parapijos klebonas Bronius Antanaitis, Utenos dekanato dekanas, Utenos Kristaus Žengimo į dangų parapijos klebonas Juozapas Kuodis ir nemažas būrys kunigų iš visos vyskupijos. Drauge meldėsi tikybos mokytojai, katechetai, Panevėžio miesto ir rajono valdžios atstovai, švietimo įstaigų vadovai. Ganytojas pamokslo metu širdingai dėkojo visiems, kurie savo kasdieniu darbu, tarnystėmis, pastangomis ir geru žodžiu liudija tikėjimą, dvasinių dalykų svarbą ne tik mokyklose, bet ir savo gyvenamojoje aplinkoje. Mokant tikėjimo tiesų, dirbant mokyklose ir parapijose, supažindinant su krikščioniškąja doktrina labai svarbu nepasinerti tik į darbą ir veiklą, renginių organizavimą, bet toje terpėje palikti vietos ir Dievo veikimui. Vyskupas minėjo, jog dažnai apaštalaudami pritrūkstame jėgų, pasitikėjimo, išsisemiame, žodžiai ir darbai nebepasiekia žmonių širdžių. Tai ženklas, kad nustojome pasitikėti Dievo Dvasia, kad sutriko mūsų maldos ryšys su Aukščiausiuoju.

Po šv. Mišių visi patraukė į Juozo Miltinio dramos teatrą, kur įvyko jubiliejinė padėkos ir džiaugsmo šventė. Pradžioje prisiminti ir pasveikinti varduvininkai – kun. J. Kuodis ir Raguvos švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų parapijos klebonas kanauninkas Juozas Janulis. Lyg koks testamentas nuskambėjo ir pirmojo Panevėžio vyskupo Kazimiero Paltaroko žodžiai iš ganytojiško laiško tikintiesiems: „Vaikas ir kryžius – tai perlas ir deimantas kataliko mokytojo rankose, didžiausias jo mokyklos turtas, šeimos brangenybė, Bažnyčios šventenybė.“

Grojančiam smuikui, uždegus tris simbolines žvakes, scenos gilumoje išryškėjus šv. Juozapo su kūdikėliu Jėzumi ant rankų ikonai, buvo perskaityta ištrauka iš Evangelijos pagal Matą, kuri kaip tik ir pasakoja apie Viešpaties angelo apreiškimą Juozapui.

Šventės metu prisiminta tikėjimo auginimo, brandinimo, įskiepijimo istorija Panevėžio vyskupijoje. Vyskupas Kazimieras Paltarokas parašė daugybę laiškų, pasakė daugybę pamokslų ir taip visomis galiomis stengėsi, kad Gyvenimo Žodis plistų žmonių gyvenimuose. Steigtos katalikiškos organizacijos, kviešti darbuotis vienuolijų atstovai, statyta katedra, rūpintis jaunimo švietimu, leisti katalikiški leidiniai, organizuotos šventės, susitikimai. Šiandien net sunku įsivaizduoti, prisiminti visus darbus, visas pastangas, visus žmones, kurie kūrė, mokė, auklėjo. Nesuvokiamo dydžio tiražais per visą sovietmetį plito vysk. K. Paltaroko katekizmas, kone vienintelė knygelė, paprastais būdais kelioms kartoms pasakojusi apie žmogaus šiandieną ir amžinybę, apie Dievo ir žmogaus norą draugauti. Lietuvai atgavus Nepriklausomybę vyskupui Juozui Preikšui teko pratęsti pirmojo vyskupijos ganytojo darbus. Vos įžengus į Kristaus Karaliaus katedros sostą reikėjo tuojau pat pradėti rūpintis katechetų ir tikybos mokytojų parengimu, išmokslinimu, atkurti tikybos pamokas, rūpintis dėstytojais, lektorais, metodinių priemonių parengimu, išleidimu, atkurti daugelį bažnytinių institucijų, atsiimti bažnytiniams bendruomenėms priklausiusius pastatus ir nuolat budėti, kad tik gyvuotų, įsitvirtintų, neužgestų nė žmonės, nė jų pastangos ir gera valia, kad nesilpnėtų tikėjimas, kad nebūtų nuleistos rankos susidūrus su įvairiais sunkumais.

Sveikinimo žodį tarė vyskupas Jonas Kauneckas. Ganytojas drauge su Katechetikos centro vadove Zita Tručioniene dvidešimčiai mokytojų, dėstantiems

tikyba visą dvidešimtmetį, įteikė popiežiaus Benedikto XVI apaštališkuosius palaiminimus. Vyskupo padėkomis – palaiminimais pasveikinti mokytojai, mokyklose dirbę 15–19 m. Prisiminti ir visi išskilmėse dalyvavę mokytojai ir mokyklų vadovai, jiems įteiktos mažytės atminimo dovanėlės – kiekvienam po kryželį ir varpelį.

Šventėje dalyvavo ir miesto meras Vitalijus Satkevičius, jis nuo 1994 m. taip pat dėstė tikybą. Meras papasakojo apie savo tikėjimo kelionę, apie bendradarbiavimą su jau amžinybėn iškeliavusiu Panevėžio garbės piliečiu mons. Jonu Juodeliu, pirmųjų mokytojų mokymąsi ir dėstymo vargus.

Tikybės mokymo istorijos Lietuvoje 20-mečio kelią apžvelgė Vilniaus pedagoginio universiteto Tikybės katedros dėstytoja, docentė daktarė Alma Stasiulevičiūtė. Ji pabrėžė, kad tikybą dėstantys mokytojai, rodos, neįsitenka į šiuo dienines švietimo nuostatas, kurios ragina žmogų būti konkurencingą, paminti visus principus ir dažnai siekiant asmeninio gėrio lipti per kitų galvas. Bet kartu tikybės mokytojai palaiminti, nes jų žodžio, supratimo, pastangų, tikėjimo ir doros liudijimo taip reikia sekuliarioje mokyklos erdvėje, kur išnykęs humanizmas, kur žmogus jau nebe asmuo, o tik daiktas ar tiesiog egzistuojantis vienetas, pasislėpęs už mokinio krepšelio. Docentė ragino dėstant tikybą vengti teologinių šablonų, kalbėti šiuolaikine, šiuo dienine kalba, pristatyti mylintį Dievą, bandyti ieškoti to, kas gera, gražu, teigiama. Apie tikybės mokymo ir dėstymo praeitį mokyklose, apie tikybės kaip disciplinos įkurdinimą švietime kalbėjo Kęstutis Rimkus – Panevėžio r. savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus vedėjas. Jis prisiminė 1988–1990 m., kai kunigai pirmą kartą bandė susitikti su mokykla, mokytojais, mokiniais. Tuo laiku pradėjo griūti sienos tarp Bažnyčios ir mokyklos, dėtos pastangos, kad sumažėtų susiskaldymas ir priešiškumas. Bandyta tartis, kalbėti, ieškota tikėjimo įkultūrinimo ir pristatymo būdų, stengtasi, kad švietimo įstaigose atsirastų krikščioniški simboliai.

Šventėje dalyvavo ir Panevėžio miesto savivaldybės administracijos Švietimo skyriaus vedėjas Dainius Šipelis, kuris tarė keletą žodžių apie tikybės mokymo mokykloje šiandieną, apie disciplinos svarbą, švietimo planus, ugdymo procesą, įstatymus ir nuostatus, leidžiančius Bažnyčiai ir mokyklai susišnekėti. Tikybės mokymo 20-mečio kelią Panevėžio vyskupijoje pristatė Panevėžio vyskupijos katechetikos centro vadovė Z. Tručinienė. Jos kalbą praturtino nuotraukų montažas, atspindėjęs laisvės troškulį, Sąjūdžio metus, pirmųjų tikybės mokytojų ir katechetų rengimąsi, kursus ir seminarus, renginius, gyvenimo mokykloje ir parapijoje akimirkas.

Po sveikinimų, prisiminimų, pasidalijimų ir visos oficialiosios dalies renginio dalyviai šventinėje agapėje dar sykį džiaugėsi žodžiu ir kasdienine duona. Padėkos šventę vainikavo spektaklis „Mamatė“ (režisierius Vytautas Kupšys), pagal Šatrijos Raganos kūrinį „Sename dvare“.

Žemaičių Kalvarijoje

Kovo 23-ąją Telšių vyskupijos Žemaičių Kalvarijos dekanate iškilmingai paminėtas tikybės mokymo atgaivinimo Lietuvoje 20-metis. Jubiliejinės iškilmės prasidėjo šv. Mišiomis bazilikoje. Joms vadovavo Telšių vyskupas Jonas Boruta SJ, koncelebravo Žemaičių Kalvarijos dekanato kunigai. Per šv. Mišias giedojo Žemaičių Kalvarijos vidurinės mokyklos mergaičių ateitininkų choras.

minarą sudarė trys dalys: I dalis – „Gavėnia – kelias į Prisikėlimo džiaugsmą“. Dalyviai dirbo su Gavėnios šalies žemėlapiu, kuriame turėjo pavadinti visus objektus, po to sukurti šios šalies himną. Visus metodus papildė teorinė dalis, kurioje pristatyta gavėnios laikotarpio esminiai momentai.

II dalis – „Velykos: Jėzaus Prisikėlimas – naujo gyvenimo šaltinis“. Nagrinėta, kas yra prisikėlimas. Dalyviai turėjo įsijausti į Prisikėlimo liudytojų vaidmenį ir interviu atsakinėti į žurnalistų užduodamus klausimus apie kelyje į Emausą vykusius įvykius.

III dalis – „Šventosios Dvasios atsiuntimas“. Gilintasi, kokią vietą mūsų gyvenime turi Šventoji Dvasia. Teorinėje dalyje peržvelgta, kas yra Dvasios krikštas, kodėl nereikia bijoti evangelizacinių judėjimų ir kokia Dvasios dovanų išliejimo esmė. Seminarų dalyviai teorines žinias ir naujus metodus galės pritaikyti darbe su savo ugdomaisiais.

-Im-

Evangelizaciniai renginiai mokyklose

Kovo 24 d. VDU Katalikų teologijos fakulteto (KTF) atstovai lankėsi Kauno Purienu vidurinėje mokykloje. Po pamokų aktų salėje rinkosi 9–12 klasių mokiniai, į susitikimą atėjo tikybės mokytojos, mokyklos administracijos atstovai, direktorė Danguolė Žekevičienė.

KTF dekanas dr. Benas Ulevičius pristatė kartu atvykusius KTF magistrantą Paulių Minkevičių ir KTF studentų evangelizacinės ir katechetinės veiklos koordinatore Giedrę Barčkutę. Paulius trumpai supažindino su Jobo istorija ir pagiedojo apie Jobo dvasinius išgyvenimus. Tai buvo įvadas į savo atsišventimo liudijimą. Paprastai ir atvirai Paulius papasakojo apie netikėjimą, ieškojimus, abejones ir galiausiai per kančią atrastą Dievą. KTF dekanas pristatė mokiniams Dievo įvaizdžius ir jų kaitą žmogaus gyvenime. Trumpai

paaikino, ką reiškia žodis „teologija“, ir remdamasis asmenine patirtimi ragino išdrįsti tiesiog pasikalbėti su Dievu arba paklausti: „Dieve, ar Tu esi?“. Giedrė kalbėjo apie savo šių metų gavėnios išgyvenimus ir gyvenimo įprasminimą per tarnavimą kitiems, tokioje veikloje atpažįstant sekimą Kristumi. Direktoriė D. Žekevičienė padėjo visiems, svečiams buvo įteikta gėlių ir aptartos bendradarbiavimo galimybės.

Po susitikimo KTF dekanas B. Ulevičius sakė, kad evangelizacija mokyklose vyksta jau kelis mėnesius. Per savaitę aplankomos 2–3 mokyklos. Pasak jo, šie susitikimai nėra fakulteto reklama, susitikimuose su mokiniais KTF studentai liudija savo santykį su Dievu, gieda giesmes ir ragina susimąstyti apie gyvenimo prasmę.

-sam-

„Velykinis teismas“ Kaune

Kovo 30 d. VDU Katalikų teologijos fakultete (KTF) vyko pirmas KTF studentų mokslinės draugijos (SMD) „Signum“ renginys „Velykinis teismas“. Jame vaidmenis sukūrė seminaristai, studentai, dėstytojai, darbuotojai. Teisiamieji buvo apaštalai Judas ir Petras, kuriuos kaltino prokurorai, gynė advokatai ir teisė teisėjai.

Neįprastos diskusijos apie Jėzaus išdavystę ir mirtį metu susirinkusieji nebuvo pasyvūs stebėtojai, kiekvienas ragintas išsakyti savo nuomonę. Finalinėje teismo dalyje iš žiūrovų sudaryta prisiekusiųjų taryba apibendrino visus pateiktus kaltinimus, o teisėjai padarė išvadą, kad kaltinamųjų negalima nu-teisti, nes kaltinimų nepateikė pagrindinis nukentėjusysis Jėzus Kristus. KTF SMD „Signum“ priklauso studentai ir seminaristai. Pasak SMD „Signum“ valdybos pirmininko Gabrieliaus Edvino Klimentos, teismas kaip diskusijos forma buvo pasirinktas dėl galimybės pažvelgti į situaciją iš skirtingų perspektyvų vienu metu. Kaltinti Petrą, ginti Judą – tai reikalauja kritinio mąstymo ir gero Naujojo Testamento išmanymo.

Pasibaigus šv. Mišioms, į šventinę konferenciją parapijos namuose susirinkusius šventės dalyvius menine programa pasveikino Žemaičių Kalvarijos ir Alsėdžių vidurinių mokyklų moksleiviai. Konferenciją pradėjo Telšių vyskupas Jonas Boruta SJ, savo pranešime labai išsamiai apžvelgęs šv. Brunono Kverfurtiečio evangelizacines pastangas ir ryžtą nešti Kristaus Evangeliją pagonims, tarp jų ir lietuviams, atveriant jiems krikščioniškosios Vakarų Europos kultūros lobyną. Pavadindamas šv. Brunoną Kverfurtietį pirmuoju Lietuvos žemes pasiekusiu katechetu, ganytojas labai taikliai sulyginò jo misiją su tikybos mokytojo Lietuvoje misija, kai prieš dvidešimt metų vėl į mokyklas buvo atnešta Kristaus šviesa. Juk net penkiasdešimt sovietinės okupacijos metų tikybos mokymo tradicija buvo pertraukta ateistinės ideologijos, kuri siekė atimti tikėjimą ir asmens tautinę tapatybę.

Po vyskupo pranešimo literatūrinę-muzikinę kompoziciją parodę Telšių V. Borisevičiaus kunigų seminarijos Žemaičių Kalvarijos parengiamojo kURSO klierikai dar kartą priminė šv. Brunono kilnią misiją ir jo pavyzdžio šviesą šiandienei ir ateinančioms Lietuvos kartoms.

Sveikinimo ir padėkos žodžius konferencijoje tarė Lietuvos Respublikos Seimo narių Jurgio Razmos, Vytauto Gapšio, Jono Jagmino, negalėjusių dalyvauti šiame renginyje, padėjėjai, Plungės ir Rietavo savivaldybių merai Elvyra Valerija Lapukienė ir Antanas Černeckis. Per dvidešimtmetį dirbusius ir šiandien besidarbuojančius tikybos mokytojus sveikino Plungės rajono savivaldybės administracijos direktorius Albertas Krauleidis, Švietimo skyriaus vedėjas Rolandas Raibužis, abiejų savivaldybių švietimo skyrių atstovės, kuriojančios tikybos mokymą. Po sveikinimo kalbų šiandienę tikybos mokymo situaciją dekanate apžvelgė Žemaičių Kalvarijos dekanato tikybos mokytojų metodinio ratelio pirmininkė Odeta Erminaitė. Po jos pranešimo buvo pagerbti ir padėkos raštais bei Švč. Mergelės Marijos Krikščioniškų Šeimų Karalienės paveikslu kopijomis apdovanoti pirmieji dekanato tikybos mokytojai.

Telšių katechetikos centro direktorius mons. Rimantas Gudlinkis, šventės pabaigoje taręs padėkos žodį, apdovanojo ilgiausiai dirbančius tikybos mokytojus Margaritą Balsytę, Algimantą Jušką ir Ramutę Lukošienę.

Šventinis renginys baigėsi agape, kurios metu maloniai pabendrauta, prisimintos gražios prabėgusių metų akimirkos.

-kait, kjj, vt-

Tikybos mokytojų profesinio meistriškumo tobulinimas

Kovo 29–30 d. Vilniaus sielovados centre vyko tikybos mokytojų profesinio meistriškumo tobulinimo programos „Bažnyčia – bendruomenė asmenų, pašauktų laisvei“ pirmoji sesija. Minint Lietuvos nepriklausomybės dvidešimtmetį, aktuali tampa laisvės sampratos tema. Seminaro metu buvo keliami probleminiai klausimai apie visavertę laisvę, jos ribas bei atsakomybę už šalia esantį žmogų.

Pirmąją seminaro dieną įvadinėje paskaitoje kun. Ričardas Doveika kvietė apmąstyti, ar šiuolaikinis žmogus nėra laisvės vergas ir kokią kainą jis už tai sumoka. Kunigas pabrėžė, kad apie visavertę laisvę galima kalbėti tada, kai suvokiame, jog žmogus yra religinga būtybė. Laisvė – Dievo dovana. Kun. Ričardas Doveika paragino mokytojus nebijoti prisimti vergo tarnystę ir drąsiai lydėti mokinius į Tiesą. Dr. Andrius Navickas akcentavo, jog laisvę reikia auginti. Jis

aptarė, kas varžo bei padeda ją brandinti. Seminaro dalyviai diskutavo, koks vaidmuo tenka bendruomenės nariui, kai iškyla klaidos ir sunkumai.

Po pietų pertraukos prof. habil. dr. Jūratė Baranova su tikybės mokytojais nagrinėjo konkrečius tekstus ir analizavo filosofinę laisvės sampratą. Lektorė išskyrė laisvės probleminius aspektus politinės filosofijos, istorijos filosofijos ar moralės filosofijos kontekste. Pirmosios dienos diskusiją apie laisvę apibendrino doc. dr. Irena Eglė Laumenskaitė, pristatydama krikščioniškąją laisvės sampratą. Lektorė ragino tikybės mokytojus nebijoti per pamoką svarstyti, ko mokiniai siekia ar tikrai jiems viso to reikia. Eglė Laumenskaitė analizavo, kaip tikroji laisvė atsiskleidžia santykiyje su kitu.

Antrąją seminaro dieną mokytojai turėjo galimybę praktiškai išbandyti Bibliodramos metodą. Teatro ir retorikos mokytoja metodininkė, režisierė Vida Lipskytė pabrėžė socialinių vaidmenų kaitos svarbą žmogaus tobulėjimui. Lektorė pateikė rekomendacijas, kaip taikyti šį metodą dirbant su mokiniais. Patys mokytojai išbandė Biblijos dramos metodą bei dalyvavo aptarime.

Sulaukus tikybės mokytojų susidomėjimo, nutarta mokslo metų pabaigoje organizuoti profesinio meistriškumo tobulinimo programos „Bažnyčia – bendruomenė asmenų, pašauktų laisvei“ pirmosios sesijos antrąjį srautą.

-vakc-

Lietuvos krikščioniškojo gyvenimo bendruomenės suvažiavimas

Kovo 13–14 d. Kauno jėzuitų vienuolyno salėje vyko Lietuvos krikščioniškojo gyvenimo bendruomenės suvažiavimas, kuriame dalyvavo per 80 bendruomenės narių, tėvai jėzuitai: Jėzaus draugijos provincijolas Gintaras Vitkus, Algis ir Aldonas Gudaičiai, Lietuvos KG bendruomenės Bažnyčios asistentas Stasys Kazėnas, svečiai: Pasaulinės KG bendruomenės Bažnyčios viceasistentas t. Luke'as Rodriguesas SJ, Europos KG bendruomenių koordinatore Evelyne Maloret, istorikas dr. Liudas Jovaiša, Latvijos KG bendruomenės nariai.

Kovo 13 d. suvažiavimas pradėtas malda. Po to bendruomenės Tarybos pirmininkė Jūratė Stučinskaitė apžvelgė, kuo ir kaip bendruomenė gyvena nuo praeito suvažiavimo iki šios dienos. Šiuo metu bendruomenę sudaro 181 narys, Lietuvoje yra 23 LKG bendruomenės grupelės: Kaune – 5, Alytuje – 1, Panevėžyje – 5, Šiauliuose – 4, Anykščiuose – 2, Vilniuje – 6. Apibendrinančiame pranešime apžvelgta, kuo bendruomenės atskiri regionai prisidėjo prie jos gyvenimo. Kalbėdama apie bendruomenės vidinę ir išorinę dinamiką Jūratė Stučinskaitė pabrėžė, jog einama link bendrystės ir atvirumo, kai labai svarbus vieniems kitų palaikymas, ir priminė vieną iš Nairobio devizų – KG bendruomenė yra kasdienybėje apaštalaujanti bendruomenė ir keturis žodžius: atpažinti, išvelgti, palaikyti ir įvertinti, kurie padeda kasdienybėje susitikti su Dievu.

Dr. Liudas Jovaiša, kalbėjęs apie Marijos kongregacijas Lietuvoje, apžvelgė XVI–XVIII a. Marijos sodalicijų Lietuvoje sandarą, priėmimo į jas tvarką, veiklą, pamaldumo praktikas. Istorikas savo pranešime, pabrėždamas pirmųjų Marijos sodalicijų Lietuvoje reikšmę, sakė, kad jos atlikusios Lietuvos integravimo į Europos krikščioniškąjį gyvenimą funkciją, apibūdino jas kaip vilties bendruomenes, keliaujančias į tikrąjį Dievo karalystę.

Panašius teismus rengdavo senovės universitetų studentai, todėl renginį galima vertinti ir kaip senos tradicijos atgaivinimą.

-sam-

Šv. Juozapo iškilmės ir evangelizacinis savaitgalis

Kovo 19 d. Kėdainių Šv. Juozapo bažnyčioje vyko titulinį Šv. Juozapo atlaidų iškilmės. Pagrindinių šv. Mišių liturgijai vidudienį vadovavo Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius, koncelebravo augziliaras vyskupas Jonas Ivanauskas, Kėdainių dekanato ir kiti kunigai. Sausakimšoje bažnyčioje pamaldų dalyviai meldė šv. Juozapo užtarimo prašydami malonių Lietuvos šeimoms ir parapijai.

Per pamokslą pasidžiaugta, kad Šv. Juozapo iškilmės įgyja savo tikrąją reikšmę, be to, šventasis, kurio maloningasis paveikslas puošia didįjį Kėdainių bažnyčios altorių, buvo pristatytas kaip pareigingumo, nuolankumo pavyzdys daugumai vyrų. Kėdainių dekanas kun. Gintaras Pūras pamaldų pabaigoje nuoširdžiai dėkojo vyskupams, broliams kunigams ir visiems atvykusiems į vis garsesnius Šv. Juozapo atlaidus šioje piligriminėje arkivyskupijos šventovėje. Iškilmių šv. Mišiose patarnavo Kauno kunigų seminarijos klierikai.

Nuo ankstyvo šeštadienio ryto seminaristai ir Jaunimo centro atstovai pasklido po Kėdainių miesto mokyklas. Buvo dalijamasi liudijimais, pasakojama apie tikėjimo kilnumą ir grožį. Kartu su seminaristais evangelizacine patirtimi dalijosi ir Šiluvos parapijos klebonas kun. Erastas Murauskas. Ne vienoje mokykloje mokiniai tiesiog gaudyte gaudė kiekvieną žodį, kiekvieną judesį, netgi negirdėdami skambučio į pertrauką. Pabendrauta ir su sąvartyno gyventojais.

Po pietų renginio dalyviai lankydami įvairiose miesto vietose kvietė sutiktus miestiečius atvykti į Šv. Juo-

zapo bažnyčią ir melstis už save ir Kėdainius. Vakare pusantros valandos Švenčiausiojo Sakramento adoracijoje už Kėdainių miestą dalyvavo nemažas būrys parapijiečių, jaunimo. Adoracijos maldai ir giesmei vadovavo kun. E. Murauskas, seminaristai ir Jaunimo centro atstovai.

Evangelizacinis savaitgalis baigėsi sekmadienio šv. Mišiomis. Joms vadovavęs parapijos klebonas kun. G. Pūras dėkojo patarnavusiems klierikams, giedojusiam arkivyskupijos Jaunimo centro choreliui bei visiems padėjusiems surengti evangelizacinį savaitgalį mieste. Vėliau agapėje parapijos jaunimas, klierikai, kupini malonių evangelizacijos savaitgalio įspūdžių, ir juos mielai priėmusios bei apgyvendinusios šeimos dar pabendravo. Svečiams buvo prisegti ženkliukai su šv. Juozapo atvaizdu.

Kauno kunigų seminarijos bendruomenė liko dėkinga Kėdainių dekanui kun. G. Pūrai, parapijos bendruomenei, visiems, kurie priėmė šio renginio dalyvius po savo stogu ir nepabūgo dalytis duona bei meile.

-kait-

Knygos pristatymas

Kovo 25 d., švenčiant Viešpaties Apreiškimo iškilnę, liaudis dar šią dieną vadina gandrinėmis, Marijampolės apskrities viršininko administracijos pilnutėlėje salėje vyko prof. Gintauto Vaitoškos knygos „Kas iš vaikų pagrobė gandrą“ (Katalikų pasaulio leidiniai, Vilnius, 2010) pristatymas-konferencija. Renginį organizavo Vilkaviškio vyskupijos Religinio švietimo bei Šeimos centrai, Vilkaviškio vyskupijos pal. Jurgio Matulaičio kunigų seminarijos biblioteka ir „Katalikų pasaulio leidiniai“ administracija.

Vakarą vedęs kun. Rytis Baltrušaitis atkreipė dėmesį, kad dalyvių gausa rodo, jog knygoje aptariamos temos yra svarbios, aktualios, retai pozityviai

Pasaulinės KG bendruomenės Bažnyčios viceasistentas tėvas Luke'as Rodrigues SJ savo pranešime atkreipė dėmesį į tris dalykus atsakant į klausimą, kas yra svarbiausia kiekvienam KG bendruomenės nariui. Tai priklausymas, galimybė augti ir prasmė. Priklausymas mažai grupei, kuri mane priima ir manimi rūpinasi, veda į aiškesnį supratimą, jog priklausau didelei grupei – Katalikų Bažnyčiai ir pagaliau pačiam Dievui. Kitas labai svarbus dalykas – galimybė bendruomenėje ir per ją dvasiškai augti. Kalbėdamas apie prasmę, tėvas Luke'as, sakė, jog dalyvavimas Kristaus misijoje, susivienijus su Juo, suteikia prasmę mūsų gyvenimui.

Europos KG bendruomenių koordinatore Evelyne Maloret, kalbėjusi apie Europos KG bendruomenių bendradarbiavimą, pristatė Europos komandos darbą, kartu apgailestavo, kad Europos komanda savo tarnystėje stokoja pagalbos. Taigi išskyla svarbi užduotis išjudinti bendruomenes dalytis patirtimi, ir tai įgyvendinti gali padėti nacionalinių bendruomenių bendradarbiavimas su Europos komanda. „Mes tik tiek naudingi, – sakė ji turėdama galvoje Europos komandą, – kiek bendraujate ir atsiliepiate.“

Tėvas Gintaras Vitkus SJ, apžvelgęs Jėzaus draugijos bendradarbiavimo su KG bendruomenėmis Lietuvos ir Latvijos provincijoje įvairias kryptis, apie KG bendruomenes sakė: „Esate mums, jėzuitams, lobis.“ Sykiu ragino aktyviau prisidėti prie vidurinių mokyklų ir akademinės sielovados, pagalbos šeimai, dvasinių pratybų sklaidos ir programos jaunimui „Magis“.

Po pietų vyko pasidalijimas grupelėse. Vėliau pristatyti kandidatai į bendruomenės Tarybą, apibendrinti grupelių pasidalijimai. Pirmoji suvažiavimo diena baigta Eucharistijos šventimu Šv. Pranciškaus Ksavero bažnyčioje ir bendrystės vakaru.

Antrą suvažiavimo dieną pristatyta bendruomenės Tarybos 2007 m. gruodžio–2010 m. kovo mėn. darbo bei finansinė ataskaita, patvirtintas bendruomenės statusas, numatytos ir patvirtintos bendruomenės veiklos ir finansavimo kryptys, išrinkta nauja bendruomenės Tarybos komanda. Suvažiavimas baigė darbą šv. Mišiomis vienuolyno salėje.

-vm-

Laisvas judėjimas Šengeno erdvėje – žalia šviesa prekybai žmonėmis

Kovo 26 d. Valstybės sienos apsaugos tarnybos biure vykusioje apskritojo stalo diskusijoje kalbėta apie nelydimus nepilnamečius Šengeno erdvėje, prekybą žmonėmis ir Lietuvos sienų saugumą. Lietuvos Caritas iniciatyva surengtoje diskusijoje dalyvavo 25 LR Vyriausybės, Valstybės sienos apsaugos tarnybos, teisėsaugos institucijų bei nevyriausybinio sektoriaus ekspertai.

Diskusijos dalyvių teigimu, nelydimų nepilnamečių laisvo judėjimo Šengeno erdvėje problema kasmet aštrėja. Nepaisant to, jog tikslių duomenų apie į užsienį neteisėtai išvežamus nepilnamečius nėra, teisėsaugos institucijos bei prekybos žmonėmis aukoms padedančios nevyriausybines organizacijos pastebi, jog nukentėjusiųjų daugėja.

„Šią problemą reikėtų spręsti stiprinant Valstybės sienos apsaugos tarnybų, policijos, Vaiko teisių apsaugos tarnybos bei nevyriausybinių sektoriaus tarpusavio bendradarbiavimą. Diskusija su šių institucijų aukščiausio lygio

specialistais, tikimės, prisidės mažinant grėsmes, susijusias su vaikų neteisėtu išvežimu ir įtraukimu į nelegalų darbą, prostituciją ar išnaudojimą pedofilijos tikslais“, – kalbėjo Lietuvos *Caritas* projekto „Pagalba prostitucijos ir prekybos moterimis aukoms“ koordinatorė Kristina Mišnienė.

Pradėdamas apskritojo stalo diskusiją, LR Vidaus reikalų viceministras Sigitas Šiupšinskas sutiko, jog nelydimų nepilnamečių klausimą būtina aptarti išsamiau. „Turime ne tik plėtoti bendradarbiavimą tarp institucijų, bet ir stiprinti ES vidaus sienų apsaugą“, – sakė jis.

Būtinybę svarstyti nelydimų nepilnamečių migracijos, prekybos žmonėmis bei sienų kontrolės Šengeno erdvėje klausimą išreiškė ir VSAT vado pavaduotojas Štabo viršininkas pulkininkas Genadijus Kuznecovas. „Labai gaila, kad pasienyje gyvenantys nepilnamečiai į nelegalų darbą įtraukiami savų tėvų. Žmonės neturi darbo, todėl pasitaiko atvejų, kai nepilnamečių tėvai patys siuva maskuojamuosius drabužius, kad vaiką, kertantį sieną, būtų sunkiau pastebėti“, – apgailestavo VSAT pareigūnas.

Diskusijos dalyviai vienbalsiai sutiko, jog įstojus į ES Šengeno erdvės sienų kontrolė smarkiai sumenko. Tačiau Darius Semėnas, Nelegalios migracijos prevencijos ir kontrolės valdybos Užsieniečių kontrolės skyriaus viršininkas, pranešime pabrėžė, jog nepaisant laisvesnio judėjimo Šengeno erdvėje, vaikų laikinas išvykimas į užsienio valstybes, priklausančias Šengeno erdvei, ir jų sienos kontrolės mechanizmas Vaiko laikino išvykimo į užsienio valstybes tvarkos apraše buvo numatytas dar 2002 metais. VSAT pareigūno teigimu, gavus pranešimą, jog nepilnametis dingo ar galimai buvo išvežtas į užsienio šalį, informacija per SIRENE biurą paskleidžiama Šengeno erdvėje, taip paskelbiant asmens paiešką 25 šalyse.

Tyrimą apie nelydimų nepilnamečių situaciją Lietuvoje ir kitose ES valstybėse pristatė Mantas Jeršovas, Tarptautinės migracijos organizacijos, Vilniaus biuro projektų koordinatorius. Tyrimo duomenimis, per pastaruosius dešimt metų dažniausiai Lietuvos sieną nelegaliai kirto Rusijos piliečiai. 34 proc. nelydimų nepilnamečių buvo jaunesni nei 15 metų.

Šiaulių apygardos vyriausiojo prokuroro pavaduotojas Ramūnas Dobrovolskis apskritojo stalo diskusijos dalyviams pateikė tyrimo dėl neteisėto nepilnamečių išvežimo į užsienio šalį pavyzdį. Kalbėdamas apie asmenų, besiverčiančių prekyba žmonėmis, baudžiamumą, R. Dobrovolskis pabrėžė, jog dėmesį reikėtų kreipti visų pirma ne į bausmės dydį, o į neveikiančią jos atlikimo sistemą. „Po įstojimo į ES bylų dėl nepilnamečių išvežimo į užsienį turint tikslą įtraukti į prostituciją smarkiai padaugėjo. Nusikaltėliai visada ras būdų, kaip išvežti nepilnametį. Dėmesį reikėtų kreipti į švietimo programas, prevencinį darbą“, – sakė pareigūnas.

-Ici-

Lietuvos *Caritas* Haičiui iš viso surinko 66 089 Lt aukų

Lietuvos *Caritas* per du mėnesius trukusią paramos akciją Haičiui remti surinko 66 089 Lt aukų. Nuo kovo 22 d. lėšų rinkimas per Lietuvos *Caritas* struktūras nutraukiamas.

Anot Laimos Petraitytės, Lietuvos *Caritas* atstovės ryšiams su visuomene, didesnė dalis aukų surinkta per pirmąją akcijos mėnesį. Į specialią banko sąskaitą

viešojoje erdvėje diskutuotos, tėvams ir jaunimo bei vaikų ugdytojams keliančios nepatogumą ir gėdos jausmą. „Todėl, – sakė kun. R. Baltrušaitis, Religinio švietimo centro koordinatorius, – ši knyga yra tarsi vadovėlis tėvams, socialiniams darbuotojams, psichologams, pedagogams, Bažnyčios žmonėms ir visiems, kuriems rūpi vaikų bei jaunimo dvasinis ir psichoseksualinis vystymasis ir brendimas.“

„Katalikų pasaulio leidiniai“ direktorė Birutė Bartasūnaitė papasakojo G. Vaitoškos knygos „Kas iš vaikų pagrobė gandrą“ išleidimo istoriją, pasidalijo mintimis apie bendravimą su knygos autoriumi bei iliustracijų dailininku. Viešnia taip pat paragino renginio dalyvius skaityti šios leidyklos leidžiamas knygas.

Kitas vakaro svečias, LVK sekretoriaus padėjėjas kun. Ričardas Doveika labai įtaigiai kalbėjo apie lytiškumo grožį, pašaukimą į santuoką, ištikimybę bei skautumą, šias tiesas pagrįsdamas tikrais gyvenimo pavyzdžiais ir kviesdamas susirinkusiuosius dėkoti Dievui už lytiškumo dovaną bei akindamas mokytis atsakingai ja naudotis.

Psichologas, gydytojas, profesorius Gintautas Vaitoška aptarė, kas iš vaikų pagrobė gandrą ir ką pasiūlė vietoj jo. Knygos autorius kalbėjo apie gimties grožį ir su ja susijusius mūsų visuomenės skaudulius, apie vaikų seksualinio problemą, humoro vietą kalbant apie su lytiškumu susijusius dalykus, taip pat apie pačią knygą, jos pavadinimą, iliustracijas ir kam ji skirta.

Ir nors neužteko laiko atsakyti į susirinkusiųjų klausimus, po knygos pristatymo prie autoriaus nusidriekė kelių dešimčių žmonių eilė autografuli gauti.

Svečiai drauge su Vilkaviškio vyskupijos organizacine komanda dar ir vakarienės metu Šv. Vincento svetainėje dalijosi aktualijomis, išsakė vieni kitiems linkėjimus bei padaršino žodžius įvairiopa skelbiant Evangeliją. -krb-

Kelias žodžiais

Ūdrija (Vilkaviškio vyskupija). Kovo 18 d. Ūdrijos pagrindinėje mokykloje organizuotame seminare „Dievo įvaizdis“ analizuota, kokius Dievo pėdsakus turime įspaustus širdyje, asmeniškai apmąstyta, kaip keitėsi Dievo įvaizdis nuo vaikystės iki dabar. Dalyviams pasiūlyta iš daugybės paveikslėlių išsirinkti tuos nupieštus Dievo įvaizdžius, kurie jiems atrodė artimiausi jų įsivaizduotajam. Grupelėse aptarti pasirinkti paveikslėliai ir panagrinėta, ką dažniausiai mano žmonės apie Dievą ir kaip mes kiekvienas į tai žvelgiame. Be individualaus ir grupinio darbo, vyko keli teoriniai mokymai. Aiškintasi, kodėl svarbu įvardyti, koks mano Dievo įvaizdis, ką tai duoda žmogaus dvasiniam augimui. Taip pat išsamiai pristatyti ir demoniški Dievo įvaizdžiai, kurie griaua žmogaus ryšį su Viešpačiu. Nagrinėta, koks Dievo įvaizdis pristatomas Šventajame Rašte.

-lm-

Kaunas. Kovo 29 d. Lietuvos Caritas vietos ir užsienio savanoriai pradžiugino kauniečius vieną Laisvės alėjoje augantį medį išpuošę Kauno neįgalaus jaunimo dienos centro bei Caritas vaikų dienos centro „Vaikų stotelė“ lankytojų pagamintais kiaušiniiais. Pasak Lietuvos Caritas atstovės Laimos Petraitytės, į akciją įtrauktas jaunimas kiaušinius gamino visą savaitę, daugelis užrašė palinkėjimų miestiečiams.

-lci-

Zarasai. Balandžio 11 d., antrąjį Velykų sekmadienį, po šv. Mišių surengtas šventinis jaunimo koncertas. Dainavo ir muzikavo gausūs dainingų mokiinių būreliai iš Zarasų meno mokyklos, „Ažuolo“ gimnazijos, P. Širvio ir „Santarvės“ mokyklų, Dusetų akordeonistai, taip pat svečiais iš Salako. Iš viso renginyje dalyvavo ir visus džiugino per 170 muzikuojančių ir dainuojančių vaikų.

-krk-

pinigus pervedė ne tik pavieniai žmonės, bet ir įmonės. Aukos nukentėjusiems nuo žemės drebėjimo buvo renkamos ir šv. Mišių metu, aukojo ir vienuolijos. Atskiri Caritas skyriai surengė papildomas aukų rinkimo akcijas. Viena didžiausių buvo suorganizuota Vilniuje, prekybos centre „Panorama“. Tąkart Vilniaus arkivyskupijos Caritas darbuotojai ir savanoriai per kelias valandas surinko beveik 4000 Lt aukų. Haičio atstatymo programai vykdyti aukojo ir keli asmenys iš įkalinimo vietų.

Pavedimų ataskaitos duomenimis, pavieniai asmenys vidutiniškai aukojo po 100 Lt, tačiau nemažai buvo ir itin dosnių aukotojų, skyrusių po kelis šimtus ar net tūkstantį litų. Vis dėlto didžiausios įplaukos į Caritas banko sąskaitą suplaukė iš parapijų, kuriose rinkliavos organizuotos per Mišias.

Anot Lietuvos Caritas atstovės, pasaulio Caritas organizacijos Haičiui įvairios paramos jau suteikė už 30 milijonų eurų, 23,5 mln. eurų suplaukė į Caritas atidarytas banko sąskaitas visame pasaulyje.

-lci-

Paskaita apie liturginius indus

Kovo 17 d. Bažnytinio paveldo muziejuje surengtoje paskaitoje „Liturginiai indai Lietuvos bažnyčiose: funkcija, istorija, forma“ menotyrininkė dr. Dalia Vasiliūnienė išsamiai apžvelgė liturginių indų paskirtį, ornamentiką, formų kaitą, supažindino su vertybių išsaugojimo vingriais Lietuvoje.

Dr. Dalia Vasiliūnienė paskaitoje aptarė meniniu požiūriu išskirtinius per šv. Mišias naudojamus indus: Mišių taurę, komuninę, monstranciją. Visi liturginiai indai būdavo gaminami iš patvarių ir brangių medžiagų, su Eucharistine duona ar vynu susiliečiančios vietos būtinai paausuojamos. Kiekviena istorinė epocha palikusi savo pėdsakus liturginių indų ornamentikoje bei formoje.

Mišių taurė – pats seniausias ir pagrindinis liturginis indas. Seniausia Lietuvoje išlikusi yra gotikinė Mišių taurė, priklausanti Vilniaus katedros lobynui ir šiuo metu saugoma Bažnytinio paveldo muziejuje. Iš taurės kompozicijos bei dekoru sprendžiama, kad indas sukurtas buvusioje Prūsijos dalyje apie 1500-uosius. Taurėi būdingos gotikinės formos: šešialapė taurės pėda, plokščias, brangakmeniais dekoruotas nodusas kojėleje, tolygiai plati taurėlė. Puošyba taip pat primena gotikinį laikotarpį: taurėje išgraviruota viduramžiais populiarių šventųjų atvaizdai.

Menotyrininkės teigimu, Renesanso laikotarpiu šiek tiek keičiasi liturginių indų struktūra. Mišių taurės tampa aukštesnės, jas puošia apaštalu, evangelistų figūros. Tačiau dėl Lietuvoje siautėjusių karų ir gaisrų nėra daug išlikusių XIV–XVI a. dirbinių.

Barokinio laikotarpio indams būdinga jau kitokia stilistika. Gausiai puošiamais vaisių ir gėlių girliandomis, dieviškąją sferą simbolizuojančiais angeliukais, šventųjų gyvenimus, Jėzaus kančią pasakojančiomis scenomis, indus taip pat puošia fundatorių globėjų figūros, herbai. Labai sudėtinga ikonografija pasižymėjo vienuolijų indai, kuriuose atsispindėjo vienuolijų misija, kultai bei globėjai.

XVIII a. Mišių taurės forma bei puošyba smarkiai supaprastėja. Tam galėjo turėti įtakos Europos amatų centrų smukimas, sunki istorinė situacija. Šio

laikotarpio taurei būdinga paplokščia pėda, įmantresnis nodusas, susiaurėjusi taurelė.

XIX a. vėl atsigręžta į gotikos, Renesanso laikus. Bažnytinio paveldo muziejuje saugoma viena išpūdingiausių ir išskirtinių to laikmečio taurių. Liturginis indas išsiskiria išpūdingu dydžiu, įmantria kompozicija bei išraiškinga puošyba. Greta tradicinių motyvų taureje vaizduojama ir šėtono figūra. Manoma kad šis indas nebuvo skirtas liturgijai, o turėjo reprezentacinę funkciją. Greta išpūdingų ir įmantrių dirbinių, XIX a. pabaigoje pradėta masinė liturginių indų gamyba. Šie fabrikiniai kūriniai pripildė ir Lietuvos bažnyčias.

Kitas liturginis indas – komuninė, primenantis Mišių taure, tačiau turintis dar dangtelį su kryželiu viršuje. Neturtingesnėse parapijose vietoj komuninės būdavo netgi naudojama Mišių taure su jai pritaikytu dangteliu. Barokiniu laikotarpiu komuninės buvo dekoruojamos ir karūnomis.

Paskaitoje aptartas ir sudėtingiausias bei išpūdingiausias liturginis indas – monstrancija. Ji bažnyčiose atsirado vėlyviausiai, XIII amžiuje. Menotyrininkės dr. D. Vasiliūnienės teigimu, monstrancijos pasižymi išskirtine puošyba ir formų įvairove.

Lietuvos bažnyčiose išsaugoti liturginiai indai yra ne vien religinis, istorinis, bet ir meniniu požiūriu reikšmingas dailiųjų amatų paveldas. Vilnius nuo senų laikų buvo pagrindinis Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės auksakalystės centras, kuriame dirbo vietiniai ir užsienio šalių amatininkai. Vertinant Lietuvos bažnyčių rinkiniuose išlikusius liturginius indus pastebimas gana įvairus amato meistriškumo lygis. Intensyvius kultūrinius ryšius su Vakarų Europa atskleidžia iš didžiųjų meno centrų – Florencijos, Augsburg – atvežti indai.

Bažnytinio paveldo muziejuje ir Lietuvos bažnyčiose matomi, karų bei okupacijų metais išsaugoti, liturginių indų rinkiniai ne tik atskleidžia auksakalystės meno raidą, bet ir parodo Bažnyčios ir valstybės turtingą istoriją, katalikiškojo maldingumo plėtotę, mecenatų dosnumą bei rafinuotą jų skonį, tikinčiųjų bendruomenės pastangas išsaugoti sakralinį paveldą ateinančioms kartoms.

-bpmi-

Nauji leidiniai

Thomas Merton. Nė vienas žmogus nėra sala. – Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2010. – 294 p.

„Be dvasios gyvenimo visa mūsų egzistencija tampa netvari ir iliuzinė. Dvasios gyvenimas, įtraukdamas mus į tikrąjį Dievo nustatytą tvarką, pastato mus į patį glaudžiausią sąlytį su tikrove – ne tokia, kokią mes ją įsivaizduojame, bet tokia, kokia ji iš tiesų yra“, – teigia Thomas Mertonas. Nė vienas žmogus nėra sala – tai šešiolikos esė rinkinys, kuriame autorius atskleidžia žmogiškojo dvasingumo gelmę. Jis kreipiasi į tuos, kurie įkvepiančioje prozoje ieško išliekančių vertybių, pilnatvės ir išganymo.

C. S. Lewis. Apstulbintas džiaugsmo: Mano gyvenimo pradžios apybraiža. – Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2010. – 264 p.

C. S. Lewis (1898–1963) – žymus XX a. mąstytojas ir rašytojas, didelio populiarumo sulaukusių knygų „Tiesiog krikščionybė“, kuri padėjo milijonams žmonių iš naujo atrasti Dievą, autorius. Autobiografinėje knygoje „Apstulbintas Džiaugsmo“ jis rašo apie savo vaikystę ir paau-glystę, jų įtaką patirtai dvasinei krizei ir tapimui ateistu bei grįžimą į krikščionybę. „1929 m. prisipažinau nugalėtas, sutikau su tuo, kad Dievas yra Dievas, ir suklupau melstis: tą vakarą buvau galbūt labiausiai nusiminęs ir užsispyręs Anglijos konvertitas“, – rašė C. S. Lewisas.

Ar ši istorija bus svarbi kitiems, priklausys nuo to, kiek jiems yra tekę išgyventi tai, ką autorius vadina „Džiaugsmu“.

BAŽNYČIOS AUGIMAS

IV Velykų sekmadienis (C)

Maldų už dvasinius pašaukimus diena

Apd 13, 14. 43–52; Apr 7, 9.14b–17; Jn 10, 27–30

Gerojo Ganytojo sekmadienį visame pasaulyje meldžiama dvasinių pašaukimų. Šiai dienai skirtoje popiežiaus Benedikto XVI žinioje apmąstoma tema „Liudijimas žadina pašaukimus“. Velykų laikotarpiu vis aiškiau išitikiname Viešpaties prisikėlimo tikrove, naujai išgirsdami šiam slėpiniui parengiančius Šventojo Rašto liudijimus apie Jėzaus dievystę. Dar kartą užduodame Jėzui klausimą drauge su šventykloje jį apspitusiais žmonėmis: „Ar iš tikrųjų esi Mesijas?“ Jono evangelijoje šis klausimas suskamba ne kartą. Ne sykį sukrečia neatitikimas tarp Jėzaus skelbiamos išganyto perspektyvos ir žmonių įsivaizduojamo žemiškojo karaliaus lūkesčio. Gerojo ganytojo kalboje Jėzus apreiškia esąs Mesijas, tačiau jo skelbimas ir vėl dramatiškai kertasi su daugelio lūkesčiais. Parinkta ta Evangelijos vieta, kai Jeruzalės šventykloje žydai klausinėja Jėzų, ar jis esąs Mesijas. Jėzus tiesiogiai neatsako į jų klausimą, tačiau nurodo daug ką apie jį bylojančius ankstesnius darbus. Jis sako, kad netiki tie, kurie ne iš jo avidės. Galiausiai įsiutina klausėjus žodžiais: „Aš ir Tėvas esame viena.“ Uždavusieji klausimą nepajėgia išgirsti atsakymo, nes iš anksto užkerta sau kelią. Jie jau rengiasi kritikuoti pagal savo įsitikinimus ir pažinimą. Teisingumą jie matuoja pagal savo turimas žinias. Kiekviename iš mūsų yra asmenybės dalis, linkusi bergždžiai klausinėti, kritikuoti, pateisinti savo silpnybes bei egoizmą. Tačiau Viešpaties balsą išgirstame nuolankiai klausydamiesi, o ne klausinėdami, būdami iš anksto priešiški nusiteikę. Jėzaus kaimenės avys neužduoda provokuojančių klausimų, nes joms to nereikia. Jos įstengia išgirsti, nes klauso ir seka. Viešpats laiduoja: „Niekas jų neišplėš iš mano rankos.“

Atvirumą Dievo žodžiui rodo Apaštalų darbų skaitinys. Pasakojantis apie Pauliaus ir jo bendrakeivių nuotykius Pisidijos Antiochijoje, ankstyvosios Bažnyčios formavimąsi, Evangelijos skelbėjams susiduriant su žydų vyresnybės priešprieša. Iš pradžių susirinkusieji įdėmiai klausėsi Pauliaus kalbos sinagogoje. Tačiau pamatę Pauliaus skelbimo patrauktą didžiulę minią žydų bendruomenės vyresnieji buvo apimti pavydo. Jie bijojo prarasti įtaką, o Paulius jiems atrodė kaip konkurentas. Jie apsišarvuoja prieš Pauliaus skelbiamą žodį pavydžiu priešišku. Priešingai, pagonys entuziastingai klausosi Pauliaus mokymo. Tai Viešpaties kaimenės avys. Jie klusnūs ir laimingi dėl šviesos, kylančios iš Dievo žodžio. Pasakojimo pabaigoje matome tikruosius klusnumo vaisius: „Mokiniai buvo pilni džiaugsmo ir Šventosios Dvasios.“

Kas yra Jėzaus dovanojamas amžinasis gyvenimas? Tai paaiškina apaštalas Jonas: „Mes žinome, jog iš mirties esame persikėlę į gyvenimą, nes mylime brolius“ (1 Jn 3, 14). Jėzaus apreiškimas apibendrinamas: Dievas yra meilė. Tarnaujančia ir atleidžiančia meile gali mylėti tik laisvas žmogus. Ši meilė nematoma, regimi tik jos vaisiai. Apaštalų darbuose rašoma: „Įtikėjo visi paskirtieji amžinajam gyvenimui.“ Ši vieta verčia susimąstyti apie Dievo pašaukimą ir žmogaus laisvę. Katalikų Bažnyčia atmeta mokymą apie predestinaciją: atseit, vieni žmonės iš anksto nulemti amžinajam gyvenimui, o kiti amžinai pražūčiai. Klaidingas taip pat priešingas įsivaizdavimas, kad dėl Dievo meilės visi žmonės bus išganyti nepaisant jų norų ar pastangų. Graikų mitologiniame pasakojime Odisėjas turi išlaviruoti tarp dviejų jūrų pabaisų – Scilės ir Charibdės. Dvasiniame gyvenime taip pat turime vengti dvejopų pavojų. Perdėtas griežtumas gali būti panašus į Scilės uolas. Kai kurie tikintieji turi savitą įsivaizdavimą apie liturgiją ir nori tai primesti visai bendruomenei. Reiklus griežtumas gali virsti raiđišku legalizmu, prie šios uolos pernelyg priartėti pavojinga, nes gali sudužti žmogaus laisvės laivas. Šiandien daugeliui gresia ne moralinis griežtumas, o veikiau jo priešingybė, Charibdės sūkurys, kur neatskiriamai susimaišo gėris ir blogis. Laimei, turime gerą kelrodį – Katalikų Bažnyčios katekizmą. Jame įspėjama vengti nevilties, taip pat perdėto pasitikėjimo Dievo gailėstingumu (plg. 2091–2092).

Trokštame vienybės šeimose, bendruomenėse, savo širdyse. Šis troškimas kyla iš pačių širdies gelmių – juk vienybė yra dieviškosios pilnatvės atspindys. Tačiau vienybės troškimas dažnai lydimas nusivylimo ir nesėkmės jausmo. Atrodo, kad neįmanoma įveikti priešybių ir skiriančių sienų. Evangelijos žodžiai: „Aš ir Tėvas esame viena“ skelbia, kad vienybė yra įmanoma ir skamba tarsi iššūkis mūsų pasaulyje. Švenčiausiosios Trejybės vienybei netrukdo dieviškųjų Asmenų skirtumai. Tarp Tėvo ir Sūnaus yra tobula vienybė, tačiau Tėvas nėra Sūnus ir Sūnus nėra Tėvas. Taigi pirmiausia turime išmokti tinkamai išgyventi mus supančią įvairovę. Reikia žvelgti į ją ne kaip į grėsmę, bet kaip į šansą ir turtą. Vienybės kūrimas Evangelijoje vaizduojamas kaip sekimas paskui Ganytoją. Vienybė yra dinamiška tikrovė, kylanti iš bendro tiesos siekio, ėjimo Dievo link. Jei trokštame vienybės, esame gerame kelyje. Galiausiai tikra ir tobula vienybė nėra iš šio pasaulio, taigi neverta stebėtis, kad šiame pasaulyje daugybės dalykų neįstengiamo sudėti į vieningą visumą savo jėgomis. Tačiau net netobulos vienybės apraiškos liudija pergalingą Dievo meilės stebuklą. Sustiprinti Gerojo Ganytojo viltimi melskime dvasinių pašaukimų ir Dievo tautos vienybės.

IŠLAIKYTI TIKĖJIMĄ

V Velykų sekmadienis (C)

Motinos diena

Apd 14, 21b–27; Apr 21, 1–5a; Jn 13, 31–35

Po Velykų dar kartą suvokiame, kad Jėzaus prisikėlimas žmonijai atveria naują erą. Trumpas skaitinys apima svarbiausius Jono evangelijos akcentus. Artėja Jėzaus valanda, kai per Kryžių esmingai perkeičiamas pasaulis. Dabar iki galo atskleidžiama Dievo meilė. Jėzaus misija pasiekia viršūnę tą valandą, kai visas pasaulis atrodo atsidūręs ant žlugimo ribos, ir nuskamba žodis „Atlikta“ (*Jn 19, 30*). Dievo šlovė apreiškiama atsidavimo valandą. Kryžius nuo šiol iki galutinio Viešpaties atėjimo išlieka Dievo meilės pasauliui ženklui. Kojų nuplovimu buvo vaizdžiai parodytas didysis meilės įsakymas, nurodomas kaip pagrindinė krikščioniškojo gyvenimo žymė. Jėzaus mokiniai per meilę turi nešti pasauliui Dievo žodžio šviesą. Išlikti su Viešpačiu padeda „pergalė, nugalinti pasaulį – mūsų tikėjimas“ (*1 Jn 5, 4*). Šiandien Jėzus duoda mums naują įsakymą: mylėti kitus taip, kaip jis myli mus. Žinome, kad savo jėgomis taip mylėti nepajėgsime, mums reikia Dievo pagalbos.

Šį sekmadienį švenčiame ir Motinos dieną. Pasiaukojanti motinos meilė neatsiejama nuo kančios. Motinoms tenka neštumo sunkumai, jų dalia skausmuose gimdyti, vargti maitinant ir auginant vaikus, iškęsti paauglystės iššūkius, kartais net laidoti per anksti iškeliavusius į amžinybę savo vaikus. Motinos žino, kad neštumo, gimdymo ir vaikų auginimo kentėjimai priklauso Dievo planui, yra motinystės garbingumo dalis. Kita vertus, nedera manyti, jog Dievo akyse vertinga tik tai, kas sunku ir skausminga. Šeimos laimės ir džiaugsmo momentai taip pat yra Dievo plano dalis. Dievo įsakymas liepia gerbti tėvą ir motiną be jokių išlygų. Tik sau, ne savo gimdytojams galime taikyti tobulumo reikalavimus. Bažnyčioje kalbama apie pašaukimų į kunigystę krizę. Ši krizė tiesiogiai susijusi su santuokos ir motinystės krize. Motiniškoji meilė – gražiausias pasiaukojančios Dievo meilės atspindys.

Meilė savitai reiškiasi visuose žmonių santykiuose: tėvų ir vaikų, senelių ir anūkų, vyrų ir žmonių, mokytojų ir mokinių. Meilė, pasak apaštalo Pauliaus himno, „nesielgia netinkamai“: kiekvienu atveju paiso tvarkos, reiškia pagarbą ir klusnumą. Šiandienos skaitinyje iš Apaštalų darbų matome, kad apaštalai rūpinosi ne tik teisingo mokymo žmonėms perteikimu, bet ir tinkamais santykiais bendruomenėje. Keliaudami iš vienos vietos į kitą bažnyčiose jie paskirdavo vyresnius. Graikiškas žodis *presbyteros* nebūtinai reiškia vyresnius amžiumi.

Vyresnysis galėjo būti ir jaunas žmogus, kaip Timotiejus, kuriam Paulius pavedė rūpintis svarbia Efezo bažnyčia. Ankstyvojoje Bažnyčioje vyresniaisiais vadinti tiek vyskupai, tiek kunigai, tik vėliau bendruomenėje išryškėjo vieno vyskupo vadovaujantis vaidmuo. Klostėsi atitinkami santykiai tarp dvasininkijos ir pasauliečių suvokiant Bažnyčios kūno bendrumą. Skaitinys apie krikščionių bendruomenių formavimąsi ragina mus dar kartą apmąstyti savo Bažnyčios struktūrą, ypač krikščioniškojo gyvenimo židinį – parapiją. Išgyvenant didėjančią gyventojų migraciją, parapijai tenka nauji iššūkiai. Nepakanka vien saugoti tikėjimo lobį ir tradicijas, reikia taip pat skelbti Evangeliją jos nepažįstantiems, kartais susiduriant su priešiškomis išankstinėmis nuostatomis. Turime apmąstyti krikščionių bendruomenės rodomą liudijimą – parapijiečių santykius su bendruomenių vadovais kunigais. Tiek vieni, tiek kiti turi savų lūkesčių, kartais net nepagrįstų užgaidų. Žmonės vertina kunigo pastangas puošti ir remontuoti bažnyčią. Su dėkingumu minimi atlikti darbai, tačiau būtina suvokti, kad ūkiniai darbai nėra kunigystės esmė. Švenčiant Kunigų metus reikia visiems drauge dėkoti už Kristaus įsteigtos kunigystės dovaną, ieškoti pasauliečių bendradarbiavimo su dvasininkais naujų formų. Pasauliečiai turi suvokti, kad reikia nuolat melstis už kunigus, stiprinant jų motyvaciją ir pasiryžimą tarnauti bendruomenei.

Apaštalų darbuose Paulius entuziastingai liudija apaštališkąjį įkarštį džiaugdama, kad Dievas ir pagonis atveda į tikėjimą. Ragindamas išlaikyti tikėjimą, jis įspėja, kad „per daugelį vargų turime įeiti į Dievo karalystę“. Krikščionims būtina stiprinti vieniems kitus, kad ištvirtų pakeldami daug išmėginimų. Apaštalai stiprina bendruomenes per *paraklezę*. Paraklezė gali būti padaršinimas ar paraginimas, paguoda ar pastiprinimas padedant suprasti Šventąjį Raštą ar išgirsti skelbiamą žinią. Mūsų tikėjimas yra gairė grįžtant į Tėvo namus, kai kyla pagunda numoti ranka ir nebesiekti vilties. Dievas paliko mums kelrodį, pagal kurį galime jį atrasti. Esame kviečiami mylėti taip, kaip jis myli. Pauliaus ir Barnabo misijų veiklos šerdis – Evangelija, konkrečiai sutelkta į Jėzų Nazarietį, kuris yra Dievo pasiuntinys ir pati žinia. Nukryžiuotas ir prisikėlęs Jėzus yra gyvenimo kelias. Apaštalai drauge didingi ir vargingi. Jie neturi nieko kito, tik skelbiamą žinią, kuri visuomet pranoksta skelbėjus. Pirmieji krikščionys susitelkę į Kristų ir siekia „ištvirti tikėjime“, „išlikti malonėje“, „būti Kristuje“. Mūsų dienomis nusistovėjus Bažnyčios struktūroms, tradicijoms, mums gresia pavojus apleisti esminę Evangelijos žinią. Velykų laikotarpis suteikia progą drauge su Emauso mokiniais kelyje sutikti Nepažįstamąjį ir iš jo naujai išgirsti apie Dievo planą ir Raštų prasmę.

Kardinolo A. J. Bačkio homilija šv. Mišiose Lenkijos prezidento ir jį lydėjusiųjų žūties dieną

Vilniaus arkikatedra
2010 04 10

Brangieji,

Esame sukręsti žinios apie Lenkijos Prezidento, vyriausybės narių, vyskupų, kunigų ir kitų ši rytą juos lydėjusių asmenų tragišką žūtį lėktuvo katastrofos metu. 96 mūsų broliai ir seserys Kristuje šįryt netikėtai iškeliavo pas Viešpatį, palikdami skausmo ištiktus artimuosius, Lenkijos tautą ir viso pasaulio bei Bažnyčios bendriją.

Atėjome prie Viešpaties altoriaus melsti Dievo gailestingumo netikėtai žuvusiems ir išreikšti savo brolišką solidarumą bei užuojautą visiems kenčiantiems ir skaudžiai išgyvenantiems šią netektį.

Tikėjimas amžinuoju gyvenimu tepaguodžia visus, kurie šiandien aprauda savo mirusius artimuosius bei paragina mus gyventi viltimi, kurią mums dovanojo Nukryžiuotas ir Prisikėlęs Kristus. *O viltis neapgauna* (Rom 5, 5), – moko mus šv. Paulius, nes ji ragina neapsiriboti žemiškosios kelionės laikinumu, bet pasitikėti amžinybės toliais.

Prieš evangeliją girdėjome šv. Pauliaus žodžius: *mūsų tėvynė danguje, ir iš ten mes laukiame Išgelbėtojo Viešpaties Jėzaus Kristaus* (Fil 3, 20). Tikėjimas mums primena, kad esame kelionėje į amžinojo Tėvo namus, o drauge, tas pats tikėjimas, mums atveria amžinojo gyvenimo vartus, kuriame, pasak Šventojo Rašto: *nebebus mirties, nebebus liūdesio nei aimanos, nei sielvarto, nes kas buvo pirmiau, tas praėjo* (Apr 21, 4). Amžinasis gyvenimas yra tikrovė, kuri laukia kiekvieno mūsų ir kurios laimė priklauso nuo priėmimo Jėzaus Kristaus mums dovanotos atpirkimo malonės. Ši malonė priimama per Sakramentus, paliktus Jo mistiniame Kūne Bažnyčioje, ir užtikrinančius kiekvienam tikinčiajam laimingą amžinąjį gyvenimą Dieve.

Todėl šios dienos evangelijoje Jėzus mums sako: *Būkite pasirengę, nes Žmogaus Sūnus ateis, kai nesitikėsite* (Lk 12, 40). Daugybė netikėtų mirčių mums primena šiuos Jėzaus žodžius ir ragina budėti, kad, laikui atėjus, įeitume į amžinybę su Dievo vaikų ženklu, kurį nešioja kiekvienas, kuris tiki ir pasitiki Dievo meile ir gailestingumu bei priima dieviškojo gyvenimo malonę laisva nuo nuodėmės širdimi.

Šiandien yra Dievo Gailestingumo šventės išvakarės. Prieš penkerius metus, balandžio 5 dieną, taip pat Dievo Gailestingumo šventės išvakarėse, Viešpats išsivedė pas save Dievo tarną Popiežių Joną Paulių II. Ši diena giliai įsirėžusi viso pasaulio tikinčiųjų atmintyje. Jono Pauliaus II gyvenimas ir mirtis gyvai parodė, kad Dievo Gailestingumo slėpinys, suprastas kaip savo trapumo pripažinimas ir nuodėmės atsižadėjimas bei besąlygiškas pasitikėjimas Dievo meile, atveria mums dieviškojo gyvenimo horizontus ir suteikia vilties bei drąsos priimti gyvenimo iššūkius ir juos nukreipti tar-naujant gėriui, tiesai ir teisingumui.

Velykų džiaugsmo varpų aidas, sumišęs su kenčiančių rauda, – dar kartą verčia mus atsistoti prieš tikrovę, kurią išgyvenome Velykų rytą prie tuščio Kristaus kapo: *Nėra jo čia, jis prisikėlė!* Jėzus, įveikęs mirtį ir nupelnęs mums amžinąjį gyvenimą, yra gyvas mūsų tarpe, *kad kiekvienas, kuris jį tiki, nepražūtų, bet turėtų amžinąjį gyvenimą* (Jn 3, 16). Amžinasis gyvenimas nėra tik anapusybėje. Jis jau prasidėjo kiekvienam mūsų. Gyvenimo laikrodis jau skaičiuoja likusį žemiškąjį laiką ir mes nežinome, kada jis sustos, kada pasibaigs laikas ir prasidės amžinybės puota, kuomet, pasak šios dienos evangelijos: *jis susijuos, susodins juos prie stalo ir, eidamas aplinkui, patarnaus jiems* (Lk 12, 38). Idant žuvę mūsų broliai ir seserys greičiau galėtų susėsti prie Viešpaties puotos stalo, šiandien mes esame kviečiami dalyvauti Eucharistinėje Kristaus aukos vakarienėje, priimti Jo gailestingosios meilės mums dovanotą Kūną ir Kraują, kaip gyvybės ir amžinosios laimės laidą ir dovaną, kuria galime padėti netikėtai žuvusiems nusivalyti kelionės dulkes ir pasiruošti amžinojo džiaugsmo šventei.

Savo malda ir ypatingai šventąja Komunija paveskime Prisikėlusiam Kristui visus, kurie išgyvena skausmingą netektį, kurie yra palaužti kančios, kad mūsų tikėjimas ir malda apgaubtų jų širdis ramybe ir viltimi. Ypatingai meldžiame Gailestingojo Jėzaus paguodos visai lenkų tautai, kuri gedi savo žuvusiųjų. Bendra malda tepadės mums visiems šią sunkią valandą išgyventi brolišką solidarumą ir nuoširdžią užuojautą.

Vatikano spaudos salės vadovas apibendrina diskusijas dėl pedofilijos skandalų

(KAP, KAI) Balandžio 9 d. Vatikano spaudos salės vadovas Federico Lombardi SJ paskelbė platų komentarą Vatikano radijui, apibendrinamas ligšiolines diskusijas dėl pedofilijos skandalų. Jis pirmiausia ragina siekti tiesos ir ramybės piktnaudžiavimų aukas. Labiausiai sukrečia faktas, kad šiandien iškyla daugybė vidinių sužeidimų, padarytų prieš daugelį metų, net dešimtmečių, ir tos žaizdos tebėra atviros. Daugelis aukų nesiekia medžiaginio atlygio, tačiau nori vidinės pagalbos, jų asmeninės skausmingos istorijos įvertinimo. Pasak kun. F. Lombardi, tuos dalykus reikia dar geriau perprasti, nuodugniau susipažinti su įvykiais, kurie taip neįlemtai paveikė atskirų asmenų, Bažnyčios ir visuomenės gyvenimą.

Lytiniai piktnaudžiavimai palieka gilią vidinę žaizdą asmenybėje, todėl jų atveju taip pat sunku pasiekti tikro susitaikinimo. Pasak Vatikano spaudos salės direktoriaus, gerai pasielgę tie episkopatai, kurie drąsiai pasirūpino būdais ir vietomis, kur aukos galėjo laisvai kalbėti ir kur jas buvo galima išklausti. Tačiau nereikia manyti, kad problema išsprendžiama vien sudarant galimybę pokalbiams, nors tai jau kuris laikas vyksta. Taip pat gerai elgiasi tie episkopatai ir atskiri vyskupai, kurie tėviškai rūpinasi aukomis teikdami dvasinę, liturginę ir žmogiškąją pagalbą. Pagal pranešimus iš Jungtinių Amerikos Valstijų, nekelia abejonės tai, kad naujų skundų dėl lytinių piktnaudžiavimų mažėja. Tačiau giluminio vidinio išgydymo kelias daugeliui tik prasideda arba dar neprasidėjo. Rūpindamasis piktnaudžiavimų aukomis popiežius rašė, kad yra pasirengęs naujiems susitikimams. Reikia ne tik rūpintis aukomis, bet ir toliau ryžtingai ir teisingai vykdyti kanoninius proce-

sus, nuteisiant kaltininkus, taip pat bendradarbiauti su civiline valdžia teisminės ir baudžiamosios kompetencijos srityje, atsižvelgiant į įvairių šalių įstatymus. Tik taip galima sėkmingai atkurti teisingumo klimatą ir pilnutinį pasitikėjimą Bažnyčios institucija.

Kandidatų į kunigystę parinkimas bei ugdymas taip pat ugdomųjų ir sielovados institucijų personalo parinkimas sudaro prielaidas veiksmingai galimų piktnaudžiavimų prevencijai. Siekti sveikos asmeninės brandos šiandien dar sunkiau, nepaisant psichologijos ir medicinos žinių pagalbos vykdančias dvasinių ir dorinių ugdymą. Pastebėta, kad daugiausia piktnaudžiavimų vyko praėjusių dešimtmečių „seksualinės revoliucijos“ karštuoju laikotarpiu. Ugdymo procese dera atkreipti dėmesį į šį kontekstą ir bendresnę sekularizacijos kontekstą. Reikia iš naujo atskleisti ir patvirtinti lytiškumo, skaistumo, jausminių ryšių prasmę šiandienos pasaulyje labai konkrečiomis formomis, o ne tik netiesiogiai ar abstrakčiai. Siekiantieji tiesos ir objektyvaus problemų vertinimo mokės susirasti informacijos, leidžiančios nuodugniau suprasti sudėtingą pedofilijos ir nepilnamečių lytinio išnaudojimo problemą įvairiuose kraštuose, taip pat suvokti šių reiškinių apimtį. Sykiu jie galės geriau suprasti, kad su šia problema susiduria ne tik Katalikų Bažnyčia. Jos patirtis šioje srityje gali būti naudinga kitoms institucijoms ir visai visuomenei. Kun. F. Lombardi linkėjo žiniasklaidai atkreipti tinkamą dėmesį į kai kuriuos dokumentus, pavyzdžiui, JAV nacionalinį raportą dėl vaikų skriaudimo, leidžiantį suvokti problemos mastus ir sritis, kur labiausiai reikia socialinės pagalbos. Vien per 2008 m. JAV įvardyta daugiau kaip 62 tūkst. asmenų, išnaudojusių nepilnamečius, tarp jų katalikų kunigų tiek nedaug, kad jie atskaitoje neišskiriami į atskirą kategoriją.

Bažnyčios žinios

Eina nuo 1996 sausio 15 dienos
du kartus per mėnesį

STEIGĖJAS

Lietuvos Vyskupų Konferencija
S. Skapo g. 4, 01122 Vilnius

LEIDĖJAS

Lietuvos Katalikų Bažnyčios informacijos centras
Papilio g. 5, 44275 Kaunas

REDAKcinė KOMISIJA

Pirmininkas

arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ

Nariai:

mons. Gintaras Grušas
kun. Lionginas Virbalas SJ

Vyskupijų atstovai:

Kaišiadorių vyskupija / mons. Algirdas Jurevičius
Kauno arkivyskupija / Darius Chmieliauskas
Panevėžio vyskupija / kun. Rimantas Kaunietis
Šiaulių vyskupija / kun. Evaldas Alūza
Telšių vyskupija / kun. Remigijus Saunorius
Vilniaus arkivyskupija / kun. Saulius Bužauskas

VYR. REDAKTORIUS

Gediminas Žukas

REDAKTORIAI

Kastantas Lukėnas
Violeta Micevičiūtė
Asta Petraitytė

KORESPONDENTAI

kun. Žydrūnas Vabuolas / Vilnius
kan. Andriejus Sabaliauskas / Telšiai
Inesė Ratnikaitė / Šiauliai
kun. Gediminas Tamošiūnas / Kaišiadorys

ADRESAS

Papilio g. 5, 44275 Kaunas

TELEFONAI

Redakcija (37) 323 853
Platinimo tarnyba (37) 322 758
El. paštas lkbic@lcn.lt

SPAUDŽIA

LC „Dakra“
Savanorių pr. 192
44151 Kaunas

TIRAŽAS 800 egz.

ISSN 1392-6098

© 2010, „Bažnyčios žinios“